

KOTKAN KESKUSTAN

RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

KOTKAN KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN SELVITYS

1. AIKAKONE

- 1.1 LINNOITUSKAUPUNKI
- 1.2 PUUKAUPUNKI 1870 - 1900
- 1.3 KIVIKAUPUNGIN ALKUVAIHEET 1900 - 1917
- 1.4 1920-LUKU
- 1.5 1930-LUKU
- 1.6 SOTA-AIKA JA JÄLLEENRAKENNUSKAUSI 1939 - 1960
- 1.7 TEOLLISEN RAKENTAMISEN AIKAKAUSI 1960 - 1990
- 1.8 NYKYPÄIVÄ JA TULEVAISUUS

Kulttuuriympäristöselvityksen Osa 1. AIKAKONE pohjautuu osin teoksiin:

Kotkansaari, merkittävät ympäristöt ja rakennukset, Sirkka ja Olavi Soukka 1982

Kotkansaaren osayleiskaavan selostus 1996

Lähteet: Kymenlaakson rakennuskulttuuri, Kymenlaakson seutukaavaliitto 1992

Museovirasto, (osa kartoista)

2. SUOJELUTILANNE

- 2.1 RKY
- 2.2 MAAKUNTAKAAVAN RAKENNUSKULTTUURIKOhteet
- 2.3 YLEISKAAVAN RAKENNUSSUOJELUKOhteet
- 2.4 ASEMAKAAVAN SEKÄ LAIN SUOJELUKOhteet
- 2.5 KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO
- 2.6 MUUT TEHDYT INVENTOINNIT

Lähteet: RKY huomioon ottaminen kaavoituksessa YM3/533/2009

Museovirasto: http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx

http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_perinto/mika_on_muinaisjaannos

Kaupunkiarkeologinen inventointi, Hakanpää 2007 Museovirasto

3. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN INVENTOINTI

- 3.1 SUOJELUNTARVE
- 3.2 SUOJELUMERKINNÄT, MÄÄRÄYKSET JA OHJEET
- 3.3 KOHDELUETTELO

1. AIKAKONE

1.1 LINNOITUSKAUPUNKI

Ruotsinsalmen toisen meritaistelun jälkeen 1700-luvun lopulla Venäjä rakensi linnoitusjärjestelmän Pietarin suojaksi. Kolmiportaisen linnoitusketjun uloin kehä päättyi Kymiöjen suistoon Kyminlinnaan ja Ruotsinsalmen linnoituskaupunkiin Kotkansaarelle. Kansainvälisiä piirteitä omaavaa 1800-luvun alun Ruotsinsalmea voidaan luonnehtia Kaakkois-Suomen suurimmaksi "kaupungiksi".

Ruotsinsalmen linnoituskaupunki 1790 - 1800 asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Pällekkäin samassa kuvassa nähdään vanha kartta sekä nykyinen rakennuskanta ja vesiraja. Vesirajan muutokset johtuvat maanpinnannousemisesta noin 2,5mm vuodessa sekä ihmisen toiminnasta - sataman ja teollisuuden täytöistä.

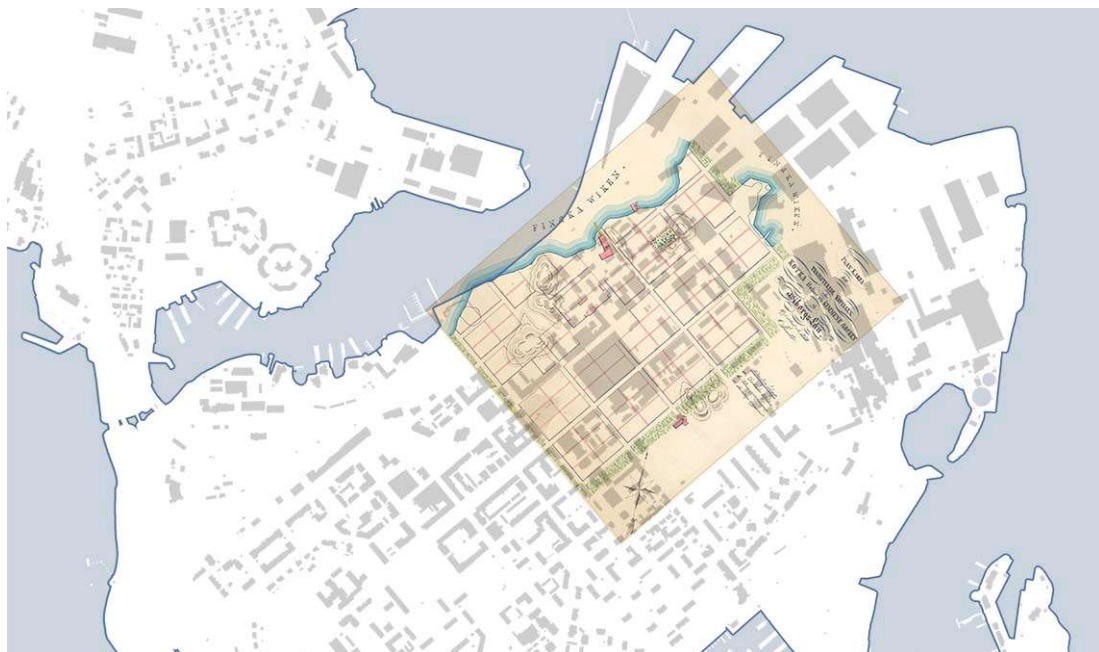
Linnoituskaupungin satama sijoittui suojaasaan Kotkansaaren koillisosaan nykyisen Kantasataman alueelle. Sen viereen rakennetun varuskunnan kasarmit ulottuivat ketjuna Isonpuiston pohjoiskulmaan. Merilinnoituksen merkittävimmät linnoitteet ja patterit sijaitsivat ketjuna saaren lounaisosassa suojaten selustaan jäävää satamaa ja yhdyskuntaa. Kaupunkimaisesti kaavoitetut asutetut alueet sekä keskusta sijaitsivat nykyisen keskustan alueella. Kaupungin eteläinen osa noudatti ruutukaavaa pohjoisosan ollessa vapaammin muotoutunut. Suurilla tonteilla saattoi sijaita kasvi- maan lisäksi useita pieniä puurakennuksia. Yhteensä asuinrakennuksia oli 170 kappaletta.

Ruotsinsalmen linnoituskaupunki menetti sotilaallisen merkityksensä rajan siirryttyä Tornionjokeen 1809. Joukkoja vähennettiin merkittävästi ja linnoitukset jäivät tyhjilleen. Krimin sodan aikana 1855 Suomenlahdella liikkuneet englantilaiset joukot viimeistelivät autoituneen linnoituskaupungin rappion räjäyttämällä ja polttamalla valtaosan kaupungista.

Ruotsinsalmen kaupungin rakennuksista on meidän päiviimme säilynyt vain Pyhän Nikolauksen ortodoksinen kirkko sekä kaksi ruutikellaria. Linnoitteiden raunioita sen sijaan löytyy lukuisia Kotkansaarelta sekä lähisaarien rannoilta. Alueen vahva historia heijastuu rikkaana muinaisjäämistönä sekä hylkyjen esiintymänä.

C. LINDHIN KAAVASUUNNITELMA 1850

Ruotsinsalmen keskustan alueelle laaditun suunnitelman perustana oli tiivis ruutukaava, jota aukiot ja rakentamattomat kallioalueet jäsensivät. Suppeudesta huolimatta heijastuu suunnitelma nykypäivän kaupunkirakenteessa katuverkon suunnassa sekä lähes identtisessä korttelirakenteessa.

Lindhin kaava-suunnitelma vuodelta 1850 asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Keskustori sijaitsee nykyisen Kauppatorin tuntumassa. Katuverkon yhtäläisyydet ovat ilmeisiä mm. Kirkkokatu, Keskuskatu, Kymenlaaksonkatu, Kaivokatu, Ruotsinsalmenkatu, Kauppakatu sekä Ruukinkatu. Aikakaudella rakennettuja rakennuksia ei ole säilynyt.

1.2 PUUKAUPUNKI 1870 - 1900

Suojaisiin merenlahtiin virtaava Kymijoki sai aivan uudenlaisen merkityksen 1800-luvun lopulla sahateollisuuden läpimurron seurauksena. Muutamassa vuodessa Kotkan alueelle syntyi useita sahoja. Joki yhdisti Keski-Suomen lähes ehtymättömiä puuvarantoja sekä rannikolla sijaitsevia satamiksi kelpaavia suojaisia merenlahtia. Puun kuljettamisen ohessa joki tuotti energiaa ahnaasti puuta rouskuttavien sahojen käyttöön. Kotkassa asuva väestö ei riittänyt teollisuuden tarpeisiin, vaan väkeä piti tuottaa alueelle muualta. Joen ja meren risteyskohtaan tuhoutuneen linnoituksen raunioille alkoi kehittyä ja kasvaa se yhdyskunta, jonka perintö on edelleen nähtävissä.

1800-luvun lopulla rakentui Ruotsinsalmen linnoituksen raunioille toimelias teollisuudesta elantonsa saava yhdyskunta. Lyhyessä ajassa syntyneen kaupungin ilme muodostui tiiviiksi ja yhtenäiseksi. Talot sijoittuivat rakennusjärjestyksen mukaisesti katulinjaan muodostaen neliömäisen kehän korttelin keskelle jäävien pihojen ja piharakennusten ympärille. Rakennukset olivat pääsääntöisesti matalia puisia asuinrakennuksia. Asuminen oli ahdasta ja vuokralaisia sekä alivuokralaisia oli runsaasti.

Julkinen rakentaminen oli vilkasta. Aikakaudella rakennettiin viisi puista koulurakennusta, paloasema, vpk-talo sekä palotorni. Kauppatorin suopohjainen maa täytettiin ja kivettiin 1894 - 96. Torin varrelle nousivat Kotkan ensimmäinen kivitalo Stellan talo 1896 sekä kauppahalli. Stellan talon ja Kotkan kirkon 1898 lisäksi on meidän päiviimme säilynyt vpk:n talo 1888, sekä 1898 rakennetut Papinkadun puutalot, vanha paloasema, ruotsalainen yhteiskoulu sekä Ruotsinsalmenkadun rakennukset Palotorninvuoren kupeella sekä työmiehenkadun risteyksessä. Aikakauden asuin- ja julkinen rakentaminen edusti kansainvälisen mallin mukaisesti lähinnä kertaustyyliä ja uusrenessanssia ja uusgotiikkaa.

Isopuisto kunnostettiin Kotkan ensimmäiseksi varsinaiseksi puistoksi 1888. Vuonna 1893 valmistuivat puutarhuri-arkkitehti S. Olssonin suunnitelmat nykyisen Keskuskadun lehmusesplanadista sekä silloisen kisakentän (nykyisin Sibeliuksen puisto) muuttamisesta puistoksi. Valmistuneet puistokokonaisuudet loivat yhdessä tiiviin ja yhtenäisen keskustan kanssa omintakeisen kaupunkikuvan, jonka ominaispiirteet on edelleen havaittavissa selkeänä puistojen, aukoiden ja rakennettujen alueiden vuoropuheluna. Vaikka tällä jyrkällä ja kaupunkimaisella rakenteella ei suoranaista uhkaa olekaan, on sen säilymistä ja oikeansuuntaista kehittymistä kuitenkin vaalittava uusien kehityshankkeiden rinnalla.

Puukaupungin aikakauden rakennuskanta on sen sijaan kokenut kovia. Kotkan nousujan kaupungista on enää viimeiset rakennukset jäljellä. On erityisen tärkeää säilyttää kaupunkikuvassa piirteitä Kotkan historian tärkeimmästä aikakaudesta. Jäljellä olevien rakennusten arvo on Kotkansaaren historialliselle käsitettävyydelle sekä kaupunkikuvalle korvaamaton. Vaikka valtaosa jäljellä olevasta rakennuskannasta on jo asemakaavalla suojeltu, on tärkeää pitää aikakauden rakennuskanta edelleen aktiivisessa käytössä ja osana elävää kaupunkia.

REUTERIN ASEMAKAAVASUUNNITELMA 1866 - 1867

Entisen linnoituksen alueelle Reuterin laatimassa suunnitelmassa vahvistuu C. Lindhin 1850 esittämä katuverkon suunta ja korttelirakenne. Keskikaupunki sai ruutukaavarakenteen, saaren eteläosien ollessa pääosin rakentamattomia. Keskustakorttelit ja hallinnon keskus, kirkko, koulu sekä raatihuone sijaitsivat nykyisen kauppatorin ja kaupungintalon kortteleissa. Satama on piirretty Ruotsinsalmen sataman paikalle. Suunnitelmassa Kotkansaaren sisääntulotie mutkittelee Vuorelankulman kautta nykyisen Kirkkokadun linjalle. Vetistä saaren keskiosaa kuivattamaan rakennettu kanava sijaitsee osin nykyisen Keskuskadun paikalla. Kaavaan on merkitty neljä teollisuusaluetta, yksi Kivisalmen alueella, kaksi saaren itäosassa ja yksi Sapokan alueella. Teollisuusalueiden rajat muodostavat identtisen linjauksen nykyiselle Museokadulle sekä Gutzeitintielle.

Reuterin kaava-suunnitelma vuodelta 1866 asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Suunnitelma kuvaa sahateollisuusyhdyskunnan alkuvaiheita. Rannat ovat pääosin teollisuuden ja sataman käytössä. Suunnitelman katuverkossa on runsaasti yhtäläisyyksiä nykyisen kanssa. Aikakaudella rakennettuja rakennuksia ei ole säilynyt.

REUTERIN ASEMAKAAVA 1874

1874 laaditussa asemakaavassa ruutukaavarakenne oli levittäytynyt koko keskeisen saaren alueelle. Katuverkko ja korttelirakenne ovat nykyiseen verrattuna lähes identtisiä. Kirkko, satama ja hallinnon korttelit sijaitsevat nykyisillä paikoillaan. Tori on merkitty Sibeliuksen puiston paikalle ja hautausmaa Sapokan alueelle. Teollisuusalueet ja hieman laajentunut satama sijaitsivat edellisen kaavasuunnitelman osoittamilla alueilla. Paloherkkää puukaupunkia jäsentää kaksi palokatkoksi suunniteltua esplanadia, nykyisen Kirkkokadun sekä Koulukadun paikalla. Kuivatuskanava on käännetty ruutukaavajakoon sopivaksi, joka heijastuu nykyisen "Puutteenkujan" alueella. Karttaan on merkitty myös Norskan, Härniemen sekä Hovinsaaren sahat. Aikakaudella rakennetuista rakennuksista on meidän päiviimme säilynyt Norskan pytingit 1872 sekä Ahlqvistin talo 1878.

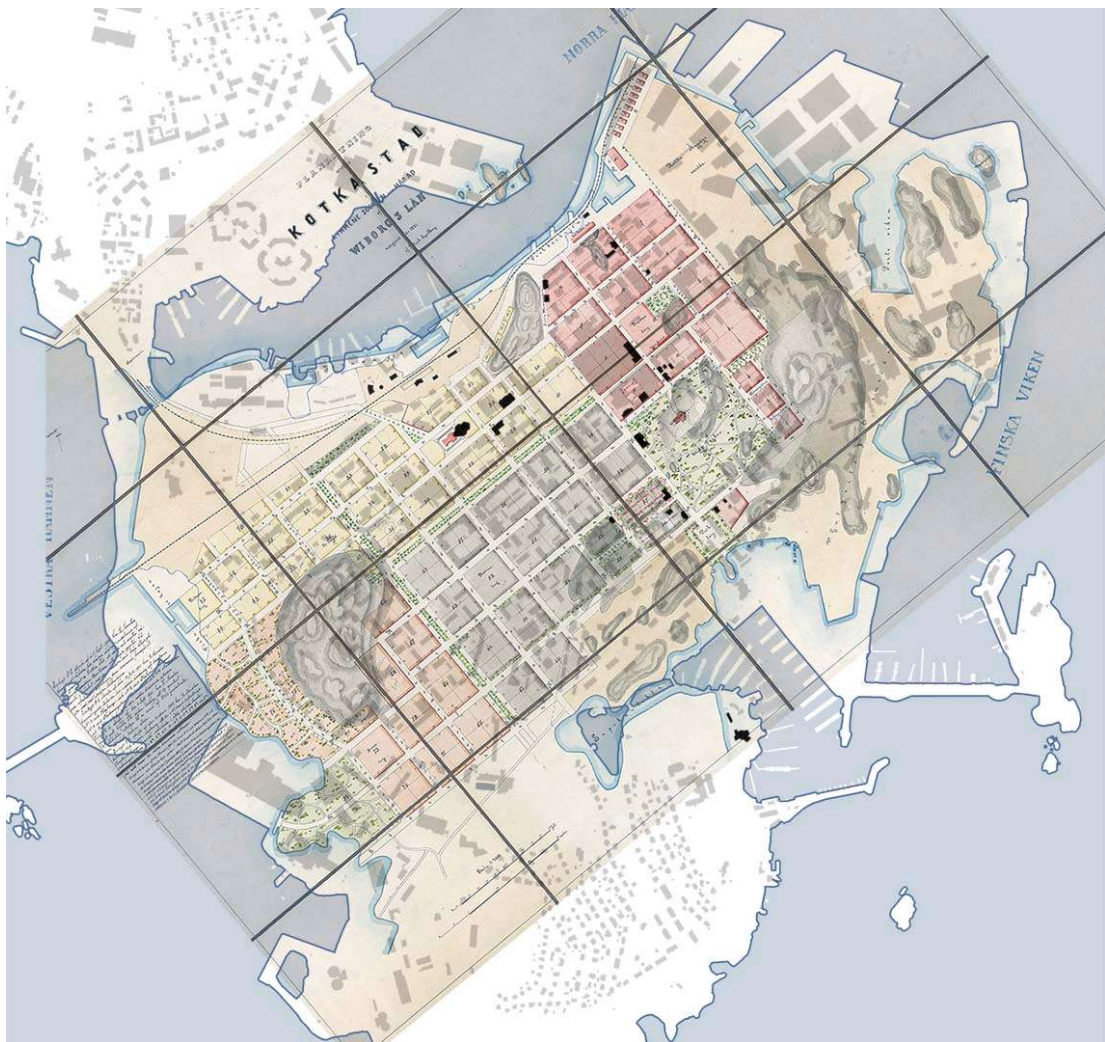
Reuterin asemakaava vuodelta 1874 asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Suunnitelman katuverkossa on runsaasti yhtäläisyyksiä nykyisen kanssa. Aikakaudella rakennetut meidän päiviimme säilyneet rakennukset on merkitty mustalla.

JÄRNEFELTIN ASEMAKAAVA 1879

Kaupungin perustamisen yhteydessä 1879 laadittiin ensimmäinen virallisesti vahvistettu asema-kaava. Suppea keskustaan sijoittuva kaava mukailee varsin tarkasti aiemmin laadittuja suunnitelmia.

APPELBERGIN ASEMAKAAVA 1891

Kaupungin voimakkaan kasvun johdosta Järnefeltin asemakaava kävi nopeasti ahtaaksi. 1891 laaditussa asemakaavassa ruutukaava laajeni nykyisiin mittoihinsa. Ruutukaavaa jäsentävät esplanadit on siirretty nykyisille paikoilleen Keskuskadulle sekä Eteläpuistokadulle, tosin Eteläpuistokadun esplanadi hahmottuu nykyisessä kaupunkirakenteessa vain osittain. Kauppatori ja Katariinantori ovat nykyisillä paikoillaan ja Valakallionpuisto esiintyy ensi kertaa suunnitelmissa. Isopuisto on ensimmäistä kertaa merkitty puistoksi. Satamaa on Härniemessä hahmoteltu kaarevaan muotoonsa ja rautatielle sekä asemalle on piirretty paikat. Haukkavuoren länsipuoli on kaavassa varattu huvilatonteiksi. Saaren keskustaa kuivattanut kanava sekä Mutalahti ovat kadonneet kartalta.

Appelbergin asemakaava vuodelta 1891 asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Aikakaudella rakennetut meidän päiviimme säilyneet rakennukset on merkitty mustalla.

1.3 KIVIKAUPUNGIN ALKUVAIHEET 1900 - 1917

1900-luvulle tultaessa Kotka jatkoi kasvuaan, mutta maailman poliittinen ja taloudellinen tilanne oli muuttunut epävakammiksi. Venäjän keisarikunnan pyrkimykset Suomen venäläistämisestä saivat aikaan kansallistunteen heräämisen. Sortovuosien aikaansaama itsenäistymishalu heijastui politiikan ja talouden lisäksi vahvasti myös taiteissa kansallisromanttisena tyyli-suuntana.

1900-luvun alkuvuosien Kotkassa kivrakennukset tulivat julkisen rakentamisen valtavirraksi. Asuinrakentamisessa käytettiin pääosin puuta vielä 1900-luvun alkukymmeninä, mutta vähitellen kivimateriaalista tehtyjä asuinrakennuksia alkoi syntyä keskustan alueelle.

*Thomén - Liliuksen asemakaava vuodelta 1917 asemoituna 2017 pohjakartan päälle.
Aikakaudella rakennetut meidän päiviimme säilyneet rakennukset on merkitty mustalla.*

Kansallisromantiikka ja Jugend toivat tullessaan kivitalojen rakennusvaiheen, johon sisältyi huomattava määrä julkista rakentamista. Tämän aikakauden rakennukset luovat edustavan ja monipuolisen kerrostuman Kotkansaaren rakennetusta ympäristöstä. Jugendin piirteet tarttuivat jälleen vallitsevaksi tyyliksi myös edelleen jatkuneessa puurakentamisessa. Aikakauden rakennuksia on säilynyt vaihtelevasti, valtaosa on kuitenkin edelleen käytössä eikä niiden olemassaololle ole suuria uhkakuvia. Säilyneet rakennukset sijaitsevat suhteellisen hajanaisesti Kirkkokadun ympäristössä muodostamatta selkeää tyylillisesti yhtenäistä aluetta. Hovinsaaren Kivisalmen sekä Paalasmaan puutalokortteleissa voidaan nähdä aikakauden rakennuksien ryhmiä, mutta tyylillisesti säilyneissä rakennuksissa on vain häivähdys jugendia. Kaupunkitilassa aikakauden muistumia voidaan nykyisin nähdä mm. Puistotien ja Katariinantorin muodostamassa tilasarjassa sekä Haukkaavuorenkadun ympäristössä.

THOMÉNIN JA LILIUksen ASEMAKAAVA 1917

Arkkitehti Valter Thomén ja kaupungininsinööri Hugo Lilius laativat Kotkalle uutta kansallisromanttista tyyliisuuntaa soveltavan asemakaavan sekä rakennusjärjestyksen 1917. Ruutukaava-alue oli jätetty lähes ennalleen, mutta sitä ympäröivät vapaamuotoisemmat uudet alueet. Leimallista oli maastonmuotojen hyväksikäyttö, monumentaalisuus ja sommitelmallisuus sekä pitkät katulinjat joiden päätteenä olivat aukiot ja julkiset rakennukset. Katariinanniemi oli piirretty puistoalueeksi ja Tammikadun paikalla oli esitetty kanava. Uusia teollisuusalueita syntyi Kotkansaaren rantojen lisäksi myös Hovinsaarelle, jonne asemakaava ulottui ensimmäistä kertaa.

1.4 1920-LUKU

1920-luku alkoi epävakaisissa taloudellisissa ja poliittisissa merkeissä. Itsenäistymisen alkuaikojen tapahtumien ja ensimmäisen maailmansodan vuoksi pysähdyksissä ollut rakennustoiminta elpyi hitaasti. Syvä lama väistyi 20-luvun edetessä ja Kotkan lähes katastrofaalista asuntopulaa helpottamaan laadittiin uusia asemakaavoja Birger Brunilan johdolla.

Itsenäistymisen myötä kansallisromantiikan ja jugendin aiheet, kävyt, peikot ja karhut saivat väistyä klassisten aiheiden tieltä. Katse suunnattiin jälleen kerran antiikin rakennustaiteeseen ja sen aihepiireihin. 20-luvun klassisismi onkin rakentamisen tyyliisuuntana erityinen, sekoitus antiikin Kreikan temppeleitä ja orastavaa funktionalismin askeettisuutta. Kotkassa 20-luvun rakennusten arkkitehtuuri on varsin laadukasta kansallista tasoa. Monien julkisrakentamiskohteiden lisäksi aikakaudella rakennettiin runsaasti asuin- ja liikerakennuksia eri puolille ruutukaava-aluetta. Painopiste rakentamisessa siirtyi Kirkkokadulta Keskuskadun varteen jossa on havaittavissa selkeä tihentymä aikakauden rakennuksia. Tämä jyrkähkö ja kaupunkimainen katumiljöö on hyvä esimerkki 20-luvun kaupunkirakenteesta. Aikakauden rakennuksilla ei pääsääntöisesti ole suuria uhkakuvia, mutta tulevien hankkeiden myötä on syytä huomioida yksittäisten rakennusten sekä rakennusryhmien muodostaman kaupunkitilan säilyminen myös tulevaisuuteen.

BIRGER BRUNILAN ASEMAKAAVA 1922 JA 1923

1922 Kotkaan laadittiin uusi asemakaava ensin Katariinan alueelle ja myöhemmin 1923 koko Kotkansaarelle ja Hovinsaaren eteläosaan. Katariinan alueelle laadittu kaava mukautuu taidokkaasti maastoon ja sen pohjalta on rakentunut nykyinen Katariinan pientaloalue. Koko Kotkansaarta ja Hovinsaarta käsittävässä asemakaavassa ruutukaava-alue esiintyi entisessä hahmossaan. Keisarsataman puoleinen ranta on varattu teollisuudelle uuden asuinrakentamisen painopisteen sijoituessa Katariinantorin eteläpuolelle.

Brunilan asemakaava vuodelta 1923 asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Aikakaudella rakennetut meidän päiviimme säilyneet rakennukset on merkitty mustalla. Erityisesti huomin arvoista on Keskus-sadun varren komea 20-luvun rakennusten ketju.

1.5 1930-LUKU

Talouden ja politiikan epävarmuuden väistyessä 30-luvun alussa alkoi Kotkassa uusi vilkkaan rakentamisen aika. Kymmenen vuotta aiemmin Euroopassa herännyt uuden ajan tyyliuunta, funktionalismi, rantautui vahvasti Suomeen. Kotkan kaupunkirakenne oli keskustan osalta rakennettu täyteen, eikä uusia alueita voitu enää suuressa mitassa ottaa käyttöön. Kotkassa lähdettiin ennakkoluulottomasti seuraamaan uutta aikaa. Tilaa uusille rakennuksille ja kaupungin tiivistämiselle saatiin vanhaa puukaupunkia purkamalla. Aikakaudella syntyneet tulokset näkyvät laadukkaana, selkeästi erottuvana kerrostumana Kotkansaaren kaupunkikuvassa. Parhaimmat rakennukset kuuluvat kansallisestikin merkittävien kohteiden joukkoon.

1930-luvulla ei laadittu koko Kotkansaarta ja Hovinsaarta käsittävää uutta kaavaa, vaan kaupunkirakennetta päivitettiin pienempinä kokonaisuuksina. Poliittisesti merkittävä muutos oli nimenmuutoskaava vuodelta 1938, jossa venäläinen nimitys muutettiin suomalaiseksi.

Käytännössä suuri osa aikakauden rakennuksista on edelleen nähtävissä. Rakennuksista ei hahmotu selkeää tihentymää Katariinan pientaloaluetta lukuun ottamatta. Keskusta-alueella yksittäiset rakennukset muodostuvat kuitenkin kaupunkikuvallisesti kohokohdiksi. Olevalla rakennuskannalla ei ole suoranaisesti uhkakuvia, mutta rakennuskannan ylläpidon yhteydessä on syytä huomioida funktionalistisen tyyliuunnan puhtauden säilyminen.

Brunilan asemakaava vuodelta 1923 asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Aikakaudella rakennetut meidän päiviimme säilyneet rakennukset on merkitty mustalla.

1.6 SOTA-AIKA JA JÄLLEENRAKENNUSKAUSI 1939 - 1960

1939 syttynyt talvisota ja sitä seuranneet sotavuodet lamauttivat rakentamisen Suomessa. Rakentamisen tyrehtymisen syitä olivat mm. epävarmuus, jatkuvat pommitukset, puute rakennusmateriaaleista sekä rintamalla olevat rakennusmiehet. Neuvostoliiton suorittamat massiiviset ilmapommitukset oli suunnattu Kotkassa teollisuutta sekä huoltovarmuuden solmukohtia vastaan, mutta toimet kohdistuivat myös suoraan siviiliväestöön. Pommituksissa tuhoutui lukuisia rakennuksia keskusta-alueelta sekä Hovinsaareltä. Pahimpia kärsijöitä olivat tiiviit puutalokorttelit, joista suuri osa paloi käytännössä maan tasalle.

Vuoden 1954 opaskartta asemoituna 2017 pohjakartan päälle. Sota-aikana (1939 - 1945) rakentaminen oli hyvin vähäistä. Jälleenrakennuskaudella (1945 - 1960) rakennetut säilyneet rakennukset on merkitty mustalla. Kotkansaaren ja Hovinsaaren pommituksissa tuhoutuneita kortteleita on merkitty ympyrällä.

Vaikka pommitukset olivat raskaita, niin yhteiskunta ja teollisuus säilyttivät toimintakykynsä. Välittömästi sodan päätyttyä alkoi jälleenrakentaminen, jossa prosessit pystytettiin uudelleen ja rintamalta palaava miehet sekä Karjalasta siirretty väestö asutettiin uudelleen. Keskusta-alueelta ja Hovinsaarelta tuhoutuneet korttelit tarjosivat rakennuspaikkoja uusille asuinrakennushankkeille. Tällaisia yhtenäisiä ja laajoja sodan jälkeen syntyneitä asuinympäristöjä olivat mm. Kotoloiden asuinalue Gutzeitintien ympäristössä, Kymenlaaksonkadun asuinkerrostalot sekä Ruununmaankadun pistetalot Hovinsaarella. Sodan jälkeen rakentamisen painopiste oli vahvasti asuinrakentamisessa, mutta myös liikerakentamisessa. Sodan jälkeisiä julkisen rakentamisen kohteita olivat mm. kaupunginsairaalan laajennus, Koteko -ammattioppilaitos sekä jalkapallostadion.

Sota-aikana rakennushankkeet olivat yksinkertaisia ja käytännöllisiä, kategoristen tyyli-suuntien ulkopuolella. Sodanjälkeistä pehmeämpää funktionalismia sävyttävät vahvasti romantiikka ja luonnonympäristöstä saadut aihepiirit.

Aikakaudella rakennetut rakennukset ovat pääsääntöisesti edelleen käytössä. Rakennukset ovat yksinkertaisia, jopa askeettisia, mutta samalla ne edustavat kansakunnan selviytymistä ylivoimaisilta tuntuneista vaikeuksista. Olevan rakennuskannan historiallinen arvo alkaa olla kiistaton, vaikkakin rakennustaiteellinen arvo jää yleisesti ottaen vähäisemmäksi. Aikakaudella kaupunkirakennetta ja luontevia kulkuyhteyksiä muuttivat mm. urheilukeskuksen sekä öljysataman rakentaminen. Teollisuuden laajeneminen katkaisi myös viimeisen viheryhteyden keskustasta Kotkansaaren itäiselle rannalle.

1.7 TEOLLISEN RAKENTAMISEN AIKAKAUSI 1960 - 1990

Vakaa poliittinen tilanne, sekä teollisuuden ja satamatoiminnan kasvu saivat aikaan voimakkaan ja vakaan kasvavan yhteiskunnan. Kasvaneen rakentamistarpeen myötä etsittiin uusia rakennustekniikoita sekä materiaaleja. 1950-luvun loppuun saakka rakennukset rakennettiin lähes yksinomaan paikanpäällä käsityönä. Elementtirakentamisen yleistyminen muutti koko rakentamisprosessin teolliseksi toiminnaksi. Teollinen rakentaminen standardoi useita rakentamisen suureita mm. materiaalien ja syntyvän tilan ominaisuuksien suhteen. Samalla kuitenkin paikalliset ominaisuudet kulttuurin ja kaupunkikuvan suhteen menettivät merkitystään suunnittelua ja rakentamista ohjaavina seikkoina. Rakennuspaikan kulttuurisia ominaisuuksia tärkeämmäksi nousivat rakentamisen tehokkuus ja aikataulut, rakennustarvikkeiden logistiikka sekä torninosturin ulottuvuus. Teollinen rakentaminen toi keskustoihin ja niitä ympäröiviin lähiöihin mittaamattoman määrän rakennuksia, mutta samalla rakentamisen ja paikallisen kulttuurin laatu ja omaleimaisuus ovat köyhtyneet merkittävästi.

*Kivisen asemakaava vuodelta 1964 asemoituna 2017 pohjakartan päälle.
Aikakaudella rakennetut meidän päiviimme säilyneet rakennukset on merkitty mustalla.*

Teollinen rakentaminen on mahdollistanut Kotkan voimakkaan kasvun. Sodan jälkeen Kotkansaarella on rakennettu enemmän, kuin muina aikoina yhteensä. Puutalokaupunki on lopullisesti väistynyt kivikaupungin tieltä. Keskustaan ja keskustan liepeille on rakennettu kokonaisia uusia asuinalueita ja vanhoja tehottomammin käytettyjä alueita on rakennettu uudestaan. Samalla on toteutunut lukuisia liikerakennuskohteita sekä teollisuus- ja satamarakennuksia.

OLLI KIVISEN ASEMAKAAVA 1964

20-luvun asemakaavaa käytettiin osittain aina 60-luvulle saakka. Vaikka kaavaan tehtiin useita muutoksia, katsottiin vanhentuneen kaavan olevan suoranainen este kaupungin kehitykselle. Kotkansaaren asemakaavan uudistus annettiin professori Olli Kiviselle, jonka laatima asemakaava valmistui 1964. Pääperiaatteena Kivisen kaavassa on ajan tavan mukaisesti lähes koko keskustan uudelleen rakentaminen. Vanhasta rakennuskannasta jäljelle jäi vain muutamia julkisia rakennuksia sekä vastikään 50-luvulla rakennetut kohteet. Kaikki muu sai väistyä uudisrakentamisen tieltä. Rakennussuojelulle ei tuon ajan kaavoissa ollut tilaa.

Kivisen kaavassa paikoitusalueet ja voimakkaat liikenneväylät peittivät suurta osaa Kotkansaaresta ja teollisuuden sekä sataman alueet työntyivät syvälle kantakaupunkiin. Umpinaiset korttelipihat avattiin useassa kohtaa ja Katariinantorin ympäristöön syntyi lähiömäisesti toteutettuja ns. "tuulimylykortteleita". Kaupunkirakenne ja kaupunkikuva muuttuivat kaavan mukaan toteutetuilla alueilla nopeasti ja tuloksena syntyi lähiömäisen väljää rakentamista.

Jo 1970-luvun alussa herättiin suojelemaan kaupunkikuvaa ja olevaa rakennuskantaa. Ylimittaisien liikenneväylien ja teollisuuden tunkeutumista kantakaupunkiin haluttiin välttää. Samalla osa väljistä lähiömäisesti suunnitelluista alueista kaavoitettiin uudestaan.

1.8 NYKYPÄIVÄ JA TULEVAISUUS

Talouden perusta on kokenut Kotkassa voimakkaan murroksen viimeisinä vuosikymmeninä. Teollisten työpaikkojen vähentyminen ja yhteiskunnan talouden peruspilarien horjuminen on luonut aivan uusien haasteiden edessä olevan yhteiskunnan. Rakentamisen on yleisesti vähentynyt. Hankkeet ovat toisaalta pirstoutuneet pieniin yksittäisiin kohteisiin, mutta toisaalta asuntorakentaminen on samalla keskittynyt laajempiin kokonaisuuksiin, joissa yksi rakennusliike rakentaa kerralla koko korttelin tai alueen. Erityisesti julkisessa rakentamisessa on pyrkimys korkeaan esteettiseen laatuun herännyt uudestaan, vaikka toisaalta tiukka talouden kehys rasittaa hyvää rakennusten suunnittelua sekä toteutusta. Erinomaisia esimerkkejä tämän päivän julkisrakentamisen kohteista ovat mm. Merikeskus Vellamo, Maretarium sekä Puuvenekeskus, jotka kaikki ovat kansainvälisestikin tarkasteltuna erinomaisen hyvää arkkitehtuuria. Kaupunkikuvaan mahtuu edelleen uusia kohokohtia ja toivottavaa on, että myös perusasuntotuotannon laatuun ja suunnittelun rohkeuteen kiinnitettäisiin merkittävästi enemmän huomiota tulevaisuudessa.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta on tärkeää vaalia Kotkan keskustan historiallisen kehityksen mukanaan tuomia ominaispiirteitä sekä mittakaavaa. Vaikka jyrkää ruutukaava-aluetta ja kantakaupunkia ei suoranaisesti mikään uhkaa, niin on sen pitäminen elävänä ja laadukkaana tärkeää. Rakennussuojelun osalta on tärkeää kiinnittää huomiota vanhan rakennuskannan oikeanlaiseen ylläpitoon sekä rakennusten pitämiseen niille soveliaassa käytössä. Vaha rakennuskanta kertoo kaupungin syntymästä ja matkasta tähän päivään. Jokainen hävinnyt rakennus köyhdyttää

historiaa ja samalla meitä itseämme. Teollisuudelta ja satamatoiminnalta vapautuvat alueet, Kanta-satama, kaupunginlahden rannat sekä Kotkansaaren läntiset rannat tarjoavat uusia mahdollisuuksia kaupunkirakenteen kehittämisessä. Aidatut alueet ja suljetut rannat ovat avautumassa 150 vuoden jälkeen takaisin osaksi avointa kaupunkirakennetta ja osaksi virkistysalueiden verkostoa. Näiden alueiden järkevä käyttö on kaupungin tulevaisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Hajarakentamisen väheneminen ja rakentamisen ohjaaminen keskustojen tuntumaan luo paineita etsiä myös uusia rakennuspaikkoja ja tapoja, mutta toisaalta mahdollisuuksia luoda ehjää ja yhtenäistä kaupunkia. Alati kasvavan yksityisautoilun muuttaminen toimivaksi joukkoliikenteeksi sekä vireäksi kävelyn ja pyöräilyn keskustaksi vaatii uusia rohkeita avauksia sekä yhtenäisiä ja turvallisia reittejä sekä viheralueverkostoa, jotka ulottuvat Kotkansaaren ja Hovinsaaren vaikutuspiirejä kauemmas.

Ajantasainen asemakaava. Aikakaudella rakennetut rakennukset on merkitty mustalla.

2. SUOJELUTILANNE

2.1 RKY

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt edustavat maamme kehitysvaiheita ja ovat historian kuvastajia. On tärkeää, ettei näillä alueilla tapahdu muutoksia tai rakentamista, joka on olennaisesti ristiriidassa alueiden kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Tavoitteena on kaupunkikuvan sekä olevan rakennuskannan ja ympäristön säilymisen turvaaminen sekä mahdollisen täydennysrakentamisen ja muiden muutosten sopeuttaminen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin. Säilyttämisen ja muutosten laajuus ja sisältö ratkaistaan kaavoituksen kautta.

Osayleiskaavoitusalueella sijaitsee seitsemän RKY aluetta, Ruotsinsalmen linnoituskaupungin jäänteitä, kirkkoympäristöjä, kaupunkiarkkitehtuuria sekä teollisuutta ja työläisväestön asuinalueita.

1. HOVINSAAREN SELLUTEHDAS

Hovinsaaren entinen selluloosatehdas on sulfaattiselluloosateollisuuden varhainen ja hyvin säilynyt rakennusmuistomerkki. Se on merkittävä myös rakennusteknisesti. Selluloosatehdasrakennus vuodelta 1907 sekä valkaisuosasto 1934 muodostavat erillisen sähköverstaan kanssa tehdasalueen historiallisen ytimen. Entisen selluloosatehtaan tuotantotilat vuosilta 1906-1907 ovat rivi tynnyrikattoisia, pitkänomaisia halleja. Rautabetonisat tynnyrikatot kattotuoleineen ja tukijänteineen kuuluvat varhaisimpiin Suomessa toteutettuihin. Tehtaan tiloissa on keitto-, pesu-, sihti- ja kuivausosasto, jonka rakenteet ja muoto on sovitettu tehtaan ensimmäiseen rakennusvaiheeseen. Tehtaan pohjoispuolella on arkkitehti W. Thomén piirtämä jugendtyylinen entinen konttori. Osin nutikoista muuratun talon alakerta kaakeliuuneineen on alkuperäistä vastaavassa asussa.

2. KATARIINAN (ENTINEN PUISTOLA) PIENTALOALUE

Katariinan pientaloalue on laaja ja yhtenäinen arkkitehti Birger Brunilan 1922 asemakaavan mukaan toteutettu asuinalue. Alue on edustava ja korkeatasoisesti suunniteltu esimerkki teollisuuskaupungin työväestön asutuskysymyksen ratkaisemisesta 1900-luvun alussa. Alueen katuverkko mukailee maaston muotoja. Kapeat kujat kaartuvat kallioisen maaston mukaan. Alueen keskuskadun muodostaa kahden korkean mäen välissä kulkeva puuistutuksin reunustettu Tammikatu. Alueen yhtenäisen pientalotyyppistön ovat luoneet rakennusmestarit Armas Laitinen sekä livari ja Pentti Penttilä. Kaksikerroksiset vuokratalot muodostavat oman kiinteän alueensa.

Asemakaava-alue rajoittuu puistomaisesti hoidettuun merenrantametsikköön. Idässä sen erottaa merestä korkea Pookinmäki, jonka laella on Ruotsinsalmen linnoitukseen kuuluneen korkean majakka- ja merkinantotornin raunio. Pookinmäelle sijoittuu myös pursiseuran paviljonkina toimiva entinen konsuli Gullichsenille 1898 rakennettu huvila.

3. KOTKAN KAUPUNGINTALO JA KOTKAN SÄÄSTÖPANKKI

Kotkan kauppatoria reunustaa kaksi modernismin arkkitehtuurin merkkiteosta 1930-luvulta, massiivinen kaupungintalo ja pieni funktionalistinen Suomalaiseksi Säästöpankiksi rakennettu pankkitalo. Entinen pankkirakennus sisältyy kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään suomalaisen modernin arkkitehtuurin teosvalikoimaan. Se on Kannonkosken kirkon lisäksi ainoa arkkitehti P.E. Blomstedtin lähes alkuperäisessä asussa säilynyt työ.

Arkkitehti Erkki Huttusen suunnittelema kuusikerroksinen, kapearunkoinen kaupungintalo edustaa monumentaalista funktionalismia. Julkisivujen symmetrian rikkovat keskiakselista sivuun sijoitetun valtuustosalin kapeat ja korkeat ikkunat. Ala-aulan ja portaiden lepotosojen lattioissa on kunkin kerroksen toimintoja kuvaavat taiteilija Bruno Tuukkanen mosaiikit.

Kolmikerroksinen entinen Säästöpankki on torin pohjoislaidalla. Pieni, puhdaslinjainen ja detalloinniltaan kaunis funktionalistinen rakennus on toteutettu kantavien välipohjien kapealle tontille arkkitehti P.E. Blomstedtin suunnitelmin. Pelkistetty katuulkisivu on neliömäinen ja sitä jäsentävät ikkunoiden ja ovien lasipinnat sekä johtajan asunnon parveke. Kapea ja korkea pankkisali putkihuonekaluineen ja kiiltävillä seinäpintoineen on funktionalismin ihanteiden mukainen sisätila.

4. KOTKAN KIRKKO YMPÄRISTÖINEEN

1898 käyttöön vihitty Kotkan kirkko kuuluu suunnittelijansa arkkitehti Josef Stenbäckin runsaan kirkkotuotannon parhaimmiston. Kirkkosalia reunustaa holvien kimpupilareiden kannattama lehterikerros. Taidemaalari Pekka Halosen maalaama alttaritaulu Kuninkaitten kumarrus on vuodelta 1900. Kirkkosalin sisäväriytyy on palautettu alkuperäiseen asuun vuosien 1988-1998 välisenä aikana tehdyissä korjauksissa. Kirkon kookkaat, holvia hipovat barokkiurut ovat vuodelta 1998 ja niiden esikuvana on ollut Freibergin tuomiokirkon urut 1700-luvun alusta.

Kirkkopuistoa ympäröivä historiallinen kaupunkikuva on muodostunut kaupungin perustamisesta lähtien. Alueella on useita arkkitehtonisesti merkittäviä rakennuksia. Entinen kauppaoppilaitos toteutettiin arkkitehtikilpailussa voittaneen arkkitehtitoimisto von Essen-Kallio-Ikäläinen tekemän ehdotuksen mukaan 1911. Lyseon suunnitteli Nyström-Petrelus-Penttilä -arkkitehtitoimisto 1905, paloasema valmistui 1898 ja Ahlqvistin talo 1879. Svenska Samskolan suunnitteli Th. Höijer 1898. Arkkitehdit Armas Laitinen ja Antero Pernaja suunnittelivat Kirkkopuiston laidan asuinkerrostalot 1927 ja 1938.

5. KOTKAN ORTODOKSINEN KIRKKO JA KIRKKOPUISTO

Kotkan Pyhälle Nikolaokselle omistettu, 1801 valmistunut ortodoksinen kirkko on venäläisen uusklassismin huomattavin esimerkki Suomessa ja ainoa Ruotsinsalmen linnoituskaupungista säilynyt rakennus. Laajan puistoalueen keskellä sijaitsevassa, pohjakaavaltaan latinalaisen ristin muotoisessa ortodoksisessa kirkossa on ikkunoilla varustettu keskikupoli. Pääsisäänkäynnin kohdalla on kellolle varattu torni. Oviaukkojen edessä on pylväspäädyt. Kirkon sisustus, taideteokset ja esineistö ovat erityisen merkittävät. Ikonostaasin 21 ikonin maalaukset on tehnyt Pietarin gobeliinitehtaan johtaja, professori Ivan Tupylev.

Kirkkoa ympäröivä korttelin kokoinen ns. Isopuisto on muodostunut 1800- ja 1900-luvun kuluessa. Puiston neliömäinen alue on Ruotsinsalmen linnoituskaupungin sotilasrakennusten ja siviili-kaupungin leikkauskohdassa. Puiston luonteelle ovat ominaisia maaston loivat kalliimuodot, rannikolle tyypillinen puusto ja kevyesti polveilevat puistokäytävät.

6. RUOTSINSALMEN MERILINNOITUS

Ruotsinsalmen merilinnoitus muodostuu erillään olevista linnakkeista eri puolilla Kotkan kaupunkia Kotkansaareissa sekä Tiutisessa ja muilla Kotkan edustan saarilla. Ensimmäisestä rakennusvaiheesta Kotkansaareissa ja Ruotsinsalmessa on säilynyt kolmisenkymmentä linnoitukseen kuuluttanutta rakennelmaa.

Merilinnoituksen uloimpana varustuksena on Kukourin saarella Fort Slava. Pyöreä linnoitus on rakennettu muotoon hakatusta kivistä ja tiilestä 1791-1794.

Varissaaren Fort Elisabeth on rakennettu samaan aikaan kuin Fort Slava. Se on pitkänomainen, tenaljimainen varustus, johon on kuulunut kaksi puolipyöreää ja kaksi bastionimaista, kurtiinimuurien yhdistämää puolustusrintamaa. Rintaman sisäpuolella sijainneen kasarmien, ruutikellarin ja varastorakennuksen kivijalat ovat yhä näkyvissä. Saarella on fregatti St. Nikolain esineistöä ja 1940 paljastettu 1790 meritaistelun muistomerkki.

Kotkansaarella Katariinan pientaloalueen eteläpuolella entisen öljysataman alueella on Fort Katariinan kaksiosainen linnoitus, Patteri Katariina sekä osia Patteri 1:stä. Redutti Kotkansaaren länsirannalla on tyypiltään samanlainen kuin linnoituksen muut neljä reduttia. Pookinmäellä on Ruotsinsalmen kiintopisteenä olleen majakka- ja merkinantotornin raunio.

Kotkansaaren linnoituskaupungista on säilynyt kaupunkimaisen taajaman keskellä ollut, edelleen toimiva Pyhän Nikolaos Ihmeidentekijän kirkko sekä mm. muutamia kellareita. Linnoituksen pääkadun kiveyksen jäännöksiä on löytynyt nykyisen Kotkan Sibeliuksen puistosta. Kotkansaaren eteläosan varuskunta-alueesta on jäljellä kivijalkoja.

Merilinnoitusalueella on myös laaja noin 20 hylystä koostuva löytöalue. Pääosa hyllyistä liittyy Kustaan sodan (1788-1790) aikana käytyihin meritaisteluihin Ruotsin ja Venäjän välillä.

Krimin sodassa osittain tuhoutuneen Fort Slavan linnoituksen restaurointi ja suojaustyöt tehtiin 1988-1993. Museovirasto, Kotkan kaupunki ja työministeriö ovat kunnostaneet Fort Slavan lisäksi mm. Fort Elisabethin ja redutti Kotkan. Katariinan linnakkeen kunnostus käynnistyi 2007.

7. STORA ENSON KOTKAN TEHTAAT

Hans Gutzeitin 1873 perustama Norjan saha on toiminut myös Enso Gutzeit Oy:n, Stora Enson ja viimein Kotkamills Oy:n omistuksessa. Sahateollisuus on vuosien saatossa muuttunut ja täydentynyt monimuotoiseksi puunjalostusteollisuudeksi. Tehtaat ovat merkittävä osa Kotkan kaupunkikuvaa. Tehdasalue käsittää rakennuskantaa ja rakenteita teollisuuslaitoksen monesta eri kehitys- ja laajentumisvaiheesta aina 1900-luvun alusta lähtien.

Höyrysahan vanhalla punatiillisellä kone- ja pannuhuoneella savupiippuineen on suuri symbolimerkitys, sillä tehtaan toiminta alkoi 1872 tästä rakennusryhmästä. Sen länsipuolella on vanha valimo ja tätä vastapäätä paloasema. 1900-luvun alussa rakennetusta punatiillisestä, useaan kertaan laajennetusta ja uudistetusta sulfaattiselluloosatehtaasta on jäljellä ainoastaan osia. 1930-luvun laajennusvaiheesta ovat nähtävillä vanha voima-asema sekä kamyrkonesali. Tehdasalueella sijaitsevat myös metsäteollisuusyrityksen kasvua kuvastavat konttorirakennukset, joiden suunnittelijoina olivat arkkitehtitoimisto Lindahl & Thomén 1903 sekä arkkitehti Väinö Vähäkallion 1937. Uudemmaa arkkitehtuuria edustaa Alvar Aallon suunnittelema tehdasalutta hallitseva paperitehdas vuodelta 1952 siihen liittyvine laajennuksineen.

Tehdasalueen ulkopuolella on kaksi 1872 perustetun Norjan sahan norjalaisille työnjohtajille ja ammattimiehille rakennettua luhtikäytävällistä asuinrakennusta, Kirkkopytinki ja Herrojen pytinki. Nämä kaksikerroksiset sivukäytävätalot ovat ainoat laatuaan Suomessa.

Oheisessa kartassa on ruskealla värillä merkitty Museoviraston laatiman inventoinnin valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. RKY:n tekstissä mainitut rakennukset ja rakenteet mustalla värillä.

2.2 MAAKUNTAKAAVAN RAKENNUSKULTTUURIKOhteET

Ympäristöministeriön 28.5.2008 ja 18.1.2010 vahvistamassa Kymenlaakson taajamien maakuntakaavassa on käytännössä koko kulttuuriympäristöselvityksen alue merkitty alueeksi, jolla on säilytettäviä vähintään maakunnallisesti merkittäviä rakennuskulttuurikohteita. Yksittäiset rakennuskulttuurikohteet on listattu Kymenlaakson rakennuskulttuuri -teokseen vuodelta 1992 (Kymenlaakson seutukaavaliitto). Päivitetty luettelo Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet, vuodelta 2006 on 2008 maakuntakaavan -taajamat ja niiden ympäristöt liiteasiakirja.

Maakuntakaavan Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet, vähintään maakunnallisesti merkittävät rakennukset sekä rakennetut ympäristöt. Rakennuskohteet on merkitty mustalla värillä ja alueet mustalla rajauksella.

2.3 YLEISKAAVAN RAKENNUSSUOJELUKOhteet

Kotkansaarella voimassa oleva yleiskaava on laadittu vuonna 1996. Kaavaselostuksessa on lueteltu Kotkansaaren osalta suojelukohteet eriteltynä puu- ja kivirakennuksiin. Suojelumääräyksiä on annettu rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai ympäristöllisesti arvokkaille rakennuksille. Lisäksi määräyksissä on lueteltu merkittävät rakennukset sekä aikakautensa edustajat. Kaavamääräyksissä on arvokkaiksi ympäristöiksi lueteltu Kotkansaaren keskeiset puistot, pääkatujen varsien ympäristöt sekä osa yhtenäisistä ehjistä rakennusryhmistä. Rakennussuojelukohteita on 1996 osayleiskaavan luetteloissa yhteensä 120 kappaletta, niistä viimeisen 21 vuoden aikana on purettu vain muutamia. Vertailukohtana voidaan pitää vuoden 1982 inventointia, Kotkansaari merkittävät ympäristöt ja rakennukset, jonka laatimisen jälkeen on arvokkaiksi mainituista rakennuksista hävinnyt katukuvasta yli 30 kappaletta.

Kotkansaaren osayleiskaavan rakennussuojelukohteet sekä alueet. Suojellut sekä suojeltavaksi esitetyt rakennukset on merkitty oheisessa kartassa mustalla värillä. Merkittävät rakennukset sekä aikakautensa edustajat on merkitty harmaalla ääriveriivillä. Säilytettävät ympäristöt on merkitty mustalla rajauksella.

2.4 ASEMAKAAVAN SEKÄ LAIN SUOJELUKOhteet

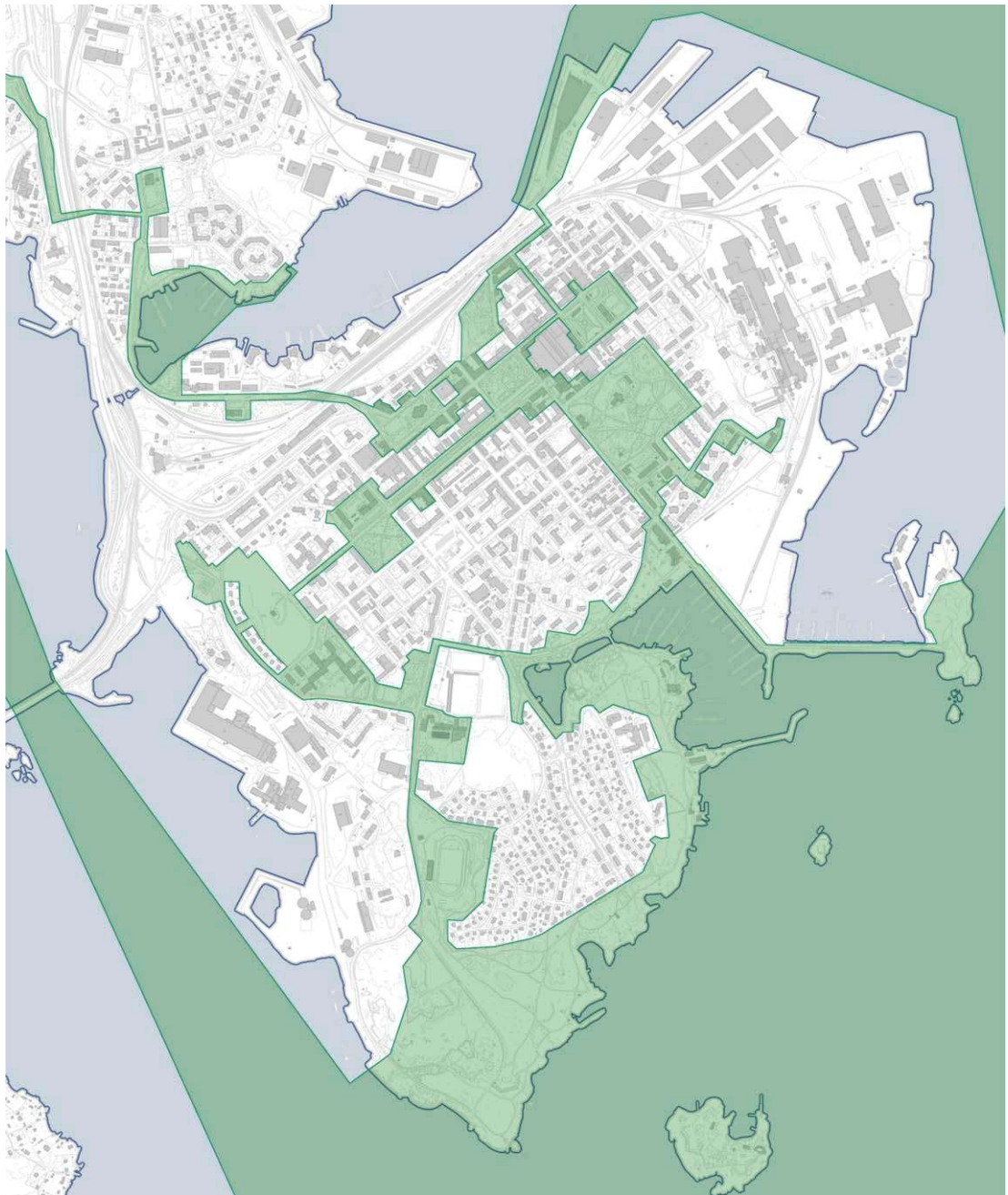
Kotkan keskustan alueella on useita asemakaavalla suojeltuja rakennuksia sekä säilytettäviä ympäristöjä. Suojeltujen rakennusten määrä on rakennuskannan kokonaismäärään suhteutettuna kuitenkin varsin vähäinen. Voimassa olevassa asemakaavassa on Kotkansaarella rakennussuojelukohteita 45 kappaletta. Hovinsaarella on asemakaavalla suojeltuja rakennuksia vain jugend-tyylinen Hovinsaaren kansakoulu. Ajantasainen asemakaava koostuu eri vuosikymmeninä ja eri lähtökohdista laadituista asemakaavoista. Ne eivät luo yhtenäistä kokonaiskuvaa rakennussuojelun tilasta ja tarpeesta. Ihanteet, historiantulkinta, näkemykset ja kulloinkin käynnissä olevat erilaiset hankkeet ovat eri vuosikymmeninä antaneet oman kerrostumansa suojeltujen rakennusten ryhmään. Nyt laadittava osayleiskaava pyrkii luomaan kokonaiskuvaa suojelutilanteesta ja tarpeesta heijastaen nykytilannetta useampaan aiemmin laadittuun rakennussuojeluinventointiin.

Asemakaavalla suojellut rakennukset on yllä olevassa kartassa esitetty mustalla värillä. Asemakaavaan merkityt säilytettävät ympäristöt on merkitty mustalla rajauksella. Asemakaavan muinaismuistoalueet on merkitty vihreällä värillä. Punaisella on merkitty kirkkoihin sekä ortodoksisesta kirkosta annetun lain nojalla suojellut kaksi saarella olevaa kirkkoa.

2.5 KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

Vuoden 2014 lopulla lainvoiman saanut Kotkan kansallinen kaupunkipuisto pitää sisällään merkittäviä osia Kotkan keskusta-alueesta. Ympäristöministeriön puistostatuksen sisään kuuluu alueen rakennettuja puistoja, luonnonvaraisia metsiköitä, rakennettuja ja rakentamattomia rantoja sekä kantakaupungin keskeisiä kortteleita, arvorakennuksia ja aukioita. Kaupunkipuistostatus vaalii siihen valittujen alueiden kulttuurihistoriaa ja luontoarvoja aktivoiden samalla alueet kaupunkilaisten virkistytymiseen sekä hyvinvointiin. Kansallisella kaupunkipuistolla on myös suojelustatus. Puiston perustamispäätöksen ohessa on kaupunginvaltuusto hyväksynyt tavoitteen rakennussuojelusta suuren osan puistoon kuuluvien rakennusten osalta. Puistoon kuuluville alueille voidaan kuitenkin sijoittaa uutta rakentamista ja toteuttaa muita ympäristöön vaikuttavia toimenpiteitä, kunhan varmistetaan, että ne eivät vaaranna aluekokonaisuuden arvojen säilymistä.

Yllä olevassa kartassa on esitetty Kotkan kansallinen kaupunkipuisto vihreällä. Puistoalue pitää sisällään Kotkan keskustan keskeisiä vesialueita ja kaupunkirakenteita.

2.6 MUUT TEHDYT INVENTOINNIT

MUINAISJÄÄNNÖKSET

Muinaisjäännökset ovat maassa tai vedessä säilyneitä muistoja menneistä sukupolvista. Ne kertovat elämisestä, asumisesta, liikkumisesta, elinkeinojen ja uskonnon harjoittamisesta. Jotkut muinaisjäännökset, kuten hautaröykkiöt erottuvat maisemassa vielä tänäkin päivänä. Toiset ovat kokonaan maan peitossa kuten asuin- ja työpaikat ja maahan kaivetut haudat. Veden alla yleisimpiä muinaisjäännöksiä ovat laivojen hylt. Suomen kiinteät, muinaismuistolain rauhoittamat muinaisjäännökset on koottu Museoviraston ylläpitämään Muinaisjäännösrekisteriin.

Kotkan osayleiskaava-alueella on lukuisia muinaisjäännösrekisteriin merkittyjä kohteita. Valtaosa alueen muinaisjäännöksistä liittyy Ruotsinsalmen linnoituskaupungin aikaan, asumiseen sekä sodankäyntiin. Ruotsinsalmen linnoituskaupunki on kokonaisuutena yksi muinaisjäännös, joka on säilynyt eri osiltaan eri tavoin.

Yllä olevassa kartassa on esitetty muinaisjäännökset varustusten hahmoina tai pisteinä. Laajemmat muinaisjäännösalueet mustalla rajauksella. Kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa luokitellut alueet punaisella, 1. todennäköisesti säilynyt ja sinisellä 2. mahdollisesti säilynyt muinaisjäännös.

KAUPUNKIARKEOLOGINEN INVENTOINTI

Ruotsinsalmen linnoituskaupungin kaupunkiarkeologia on inventoitu Museoviraston toimesta vuonna 2007. Inventoinnin tuloksena on pyritty hahmottamaan vuonna 1790 perustetun Ruotsinsalmen linnoituskaupungin alue, jonka säilyneet vanhat kulttuurikerrokset ja rakenteet ovat muinaismuistolain rauhoittamia. Lähes 10 000 hengen yhdyskunnasta on jäljellä enää vain vähän näkyvää. Kotkansaarella on säilynyt linnoituksen aikaisista rakennuksista ainoastaan Pyhän Nikolaoksen kirkko ja kaksi ruutikellaria. Inventointi antaa kuvan siitä, mitä on jo menetetty ja mitä vielä on jäljellä. Inventoidun 135 hehtaarin alueella sijaitsee lähes 200 tonttia. Tutkittu alue on jaettu kahteen eri luokkaan: 1) Todennäköisesti säilynyt ja/tai tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoinen alue, 2) Mahdollisesti ainakin osittain säilynyt ja/tai tutkimuksellisesti mielenkiintoinen alue.

Inventoinnin tarkoituksena on tuottaa kaavoittajille, rakennuttajille sekä tonttien omistajille jo etukäteen tietoa todennäköisistä muinaisjäännösalueista. Tällöin on mahdollista varautua toimenpiteisiin jo suunniteltaessa sellaista rakentamista, jolla voi olla muinaisjäännöksiä tuhoava tai vahingoittava vaikutus.

3. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

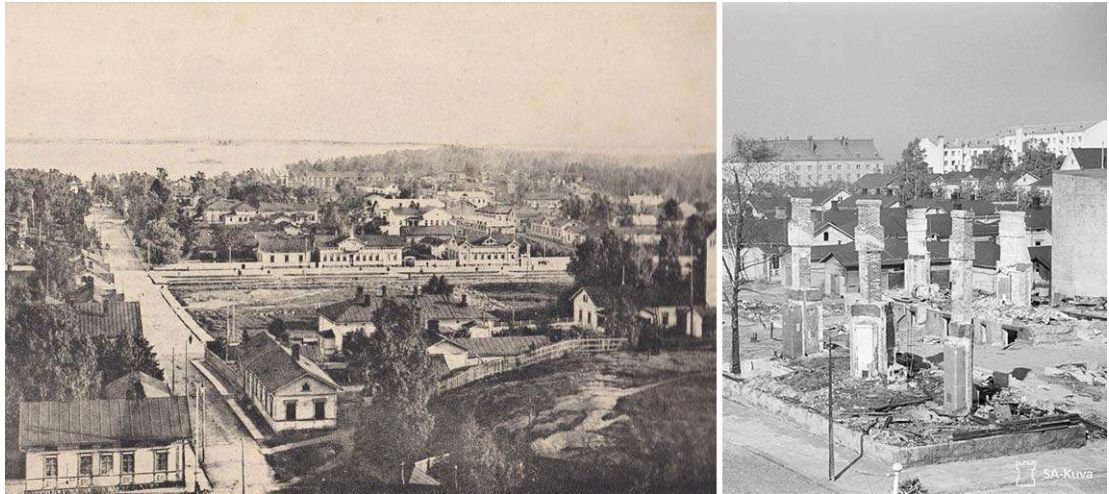
3.1 SUOJELUNTARVE

KOTKANSAAREN KESKUSTA

Kotkan kaupungin ehdottomasti urbaaneimman ympäristön luo keskusta Kotkansaarella. Rakennukset ovat pääosin kivirakenteisia, katuun kiinni rakennettuja, kookkaita kaupunkikerrostaloja umpikortteleiden sommitelmassa. Joukossa on myös kaupungin merkittävimpiä arvorakennuksia sekä niiden tihentymiä. Monumentaaliset toriaukiot sekä viheralueet, puistot ja rakentamattomat kallioiden lakialueet jäsentävät ankaraa ruutukaava-aluetta. Keskusta-alueella sijaitsee hallinnon keskus, kaupungin sekä valtion virastot. Myös kaupankäynti Kotkansaarella on painottunut tälle keskusta-alueelle, keskustakortteleiden kivijalkojen liikehuoneistoihin sekä kauppakeskus Pasaatin ympäristöön. Alueen kirjoa täydentää kahden seurakunnan pääkirkot, valtakunnallisesti merkittävine kirkkopuistoineen sekä runsas julkisten ja yksityisten palveluiden tarjonta.

Alueen maankäytön ratkaisut juontavat juurensa Ruotsinsalmen linnoituskaupunkiin sekä 1800-luvun puolivälin kaavasuunnitelmiin. Ruotsinsalmen linnoituskaupungin hallinnon keskus sijaitsi nykyisen keskustan ja kauppatorin alueella. Nykyisten kortteleiden hahmo ja katulinjojen suunnat on piirretty jo 1800-luvun alkupuolella. Myös ruutukaava-aluetta jäsentävien puistoalueiden hahmot juontavat juurensa kaupungin varhaisimpiin aikakausiin. Keskustan rakennuskanta edustaa kattavasti kaupungin kehityksen eri aikakausia. Julkisia rakennuksia on säilynyt Ruotsinsalmen linnoituskaupungin, puunjalostusteollisuuden yhdyskunnan sekä satama- ja teollisuusyhdyskunnan ajalta. Uhanalaisinta tyyppiä edustaa 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alkupuolen puiset asuinrakennukset, joita on meidän päiviimme säilynyt vain muutamia. Näiden viimeisten puurakenteisten kaupunkitalojen säilyttäminen osana elävää kaupunkia on kulttuurihistorian kannalta korvaamattoman tärkeää.

Keskustan ympäristöä ja rakennuskantaa on myös suojeltu. Valtaosa osayleiskaavan jo suojelluista rakennuksista sijaitsee tällä keskusta-alueella. Myös alueen puistoja ja kaupunkitilaa on suojeltu Museoviraston sekä Ympäristöministeriön kansallisilla rajauksilla. Keskusta-aluetta leimaa kerroksellisuus: Isopuiston ympäristö on merkittävilta osin 1800-luvulta, Kirkkokadun rakennuskantaa leimaa 1900-luvun alku ja Keskuskadun varrella sijaitsee harvinaisen hieno 1920-luvun rakennusten ketju. Monumentaalisen Kauppatorin ympäristöön leimansa antavat funktionalistisen tyyli-suunnan merkkiteokset kaupungintalo sekä kaupungin rahatoimisto. Arvorakennusten, aukoiden ja puistojen luoma kokonaisuus on kotkalaisen kaupunkikuvan perusolemus. Tulevaisuuden hankkeiden, liikennejärjestelyjen, rakennusprojektien ja täydennysrakentamisen tulee sopeutua tähän erityisen arvokkaaseen maisemaan sen ominaispiirteitä vaarantamatta.

1800-luvun loppupuolella lyhyessä ajassa noussut puukaupunki muodostui yhtenäiseksi. Rakennusjärjestys ohjasi rakentamista mm. velvoittaen rakentamaan katulinjaan kiinni. (Kuva: Kymenlaakson museo). Oikealla sodan tuhojen seurauksena syntyneitä uusia rakennuspaikkoja keskustassa.

Puukaupungin aikakaudelta meidän päiviimme säilyneiden asuinrakennusten arvo on Kotkansaaren historialliselle hahmotettavuudelle sekä kaupunkikuvalle korvaamaton, kuva Papinkadulta. Keskuskatu muodostuu merkittävilta osin harvinaisen hienosta 1920-l kaupunkitalojen ketjusta.

Ankaraa ruutukaavakaupunkia jäsentävät torit, puistot ja kallionlaet. Nykyinen keskusta sijaitsee samalla paikalla Ruotsinsalmen linnoituskaupungin ”siviili”-keskustan kanssa.

HOVINSAARI

Hovinsaaren eteläisin kärki kuuluu kiinteästi Kotkan kantakaupunkiin ja siten myös keskustan osayleiskaava-alueeseen. Kivisalmenlahti erottaa kaupunginosat toisistaan ja vaikka välimatkaa on käytännössä vain muutama sata metriä, on alueiden kaupunkikulttuurinen ero merkittävä. Hovinsaari on aikojen saatossa kasvanut isoveljensä rinnalla monimuotoiseksi ja omaleimaiseksi työläiskaupunginosaksi, jossa asutaan ja työskennellään.

Osa Kotkansaaren asutuksen ja puunjalostusteollisuuden laajenemispaineesta siirtyi jo 1800-luvulla Hovinsaarelle. Hovinsaaren eteläkärkeen sijoittuneen sahan ympärille kasvoivat matalat puurakenteiset asuinalueet. Keskusta painottui lähinnä vilkkaan Kotkantien varteen. Inhimillisen kokoisista eri-ikäisistä rakennuksista muodostuvan keskustan kruunaa komea jugendtyylinen koulurakennus. Keskustaa ympäröivät tiiviit, eri-ikäiset työläiskaupunginosat.

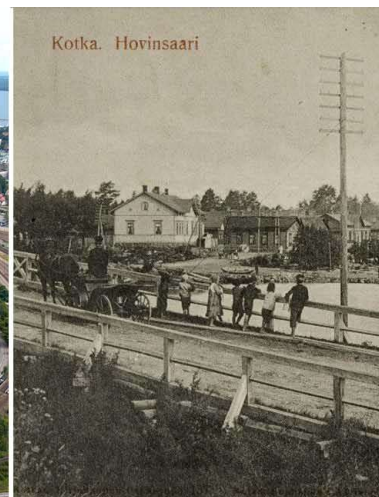
Kotkantien varrella sekä Paalassenmäellä on Kotkan parhaiten säilyneitä puutalokortteleita 1900-luvun alusta. Kadunvarteen rakennetut 2-3-kerroksiset rakennukset muodostavat umpikorttelimaisia kehiä. Aiempina vuosikymmeninä katutilaa elävöittivät kivijalkojen liikeyritykset ja kaupat. Alueen monimuotoisuutta korostaa asuin kortteleissa edelleen toimivat pajat sekä käsityöliiketoimintatilat. Kotkantienvarren sekä Paalassenmäen rakennuskannan oikeanlainen ylläpito on koko kaupungin kulttuurihistoriallisen olemuksen kannalta tärkeää. Tärkeää on myös säilyttää aluekokonaisuus sille soveliaassa ja edelleen monimuotoisessa käytössä. Meidän päiviimme säilyneet puutalokorttelit ovat arvokasta ja muualta kaupungista lähes kokonaan hävinnyttä perintöä.

Hovinsaaren keskustan pohjoispuolella sijaitsee laaja eri-ikäisten pientalojen sekä pienkerrostalojen alue. Alue heijastuu ulospäin hieman karheana työläiskaupunginosana, mutta samalla erittäin monimuotoisena ja mielenkiintoisena. Suurehkot rakennukset sijoittuvat pääosin katujen varsille, muodostaen yhtenäistä katutilaa. Alueen rakennuskannalle ominaisia ovat kaksikerroksiset puiset 30- ja 40-lukujen taitteen pienkerrostalot. Etelässä aluetta rajaavat Hovinsaaren pistetalot ovat jälleenrakennuskauden hieno esimerkki. Uusinta kerrostumaa on Harris-Kjisik arkkitehtitoimiston suunnittelema palveluasumisen rakennus, joka luo suuntaa tulevaisuuden rakentamisen tavoitteille. Paikoin rakenne on tiivistä ja tontit pieniä, mutta alueella on myös vajaalla käytöllä olevia alueita. Täydennysrakentamisen on hyvä heijastaa olevan rakennuskannan mittakaavaa, mutta toisaalta nykyinen monimuotoisuus antaa varsin vapaat lähtökohdat tulevaisuuden suunnitteluun.

Valkamakadun ympäristö on syntynyt pääosin 70- ja 80-lukujen aikana. Tiililattapintaiset asuin kerrostalot muodostavat rannan tuntumaan kaksi umpikorttelia. Aluetta leimaavat myös 60-luvun väistyväksi merkitty huoltamorakennus sekä olemukseltaan askeettinen 70-luvun betonirakenteinen ympäristötalo (ent. Eteenpäin-lehden toimitus sekä paino). Rantaan kaavoitetuista uusista kerrostaloista on yksi rakentuneena. Valkamakadun ympäristön puisto sekä rantavyöhyke nousivat merkittävään julkisen tilan rooliin kaupunginlahtea kiertävän virkistysreitit toteutuessa.

Hovinsaarella osayleiskaava-alueen pohjoisin ja itäisin osa ovat vahvaa teollisuuden, yritysten sekä satamatoimintojen aluetta. Kohokohtana alueella on 1900-luvun alun punatiilinen Hovinsaaren sellutehdas konttorirakennuksineen. Teollisuuden ja asumisen välinen toimiva rinnakkaiselo ei ole itsestäänselvyys, vaan vaatii molemmiin puoliin avoimuutta sekä suvaitsevaisuutta. Oman mielenkiintoisen lisänsä teollisuuden alueiden tulevaisuuteen luo Puolanlaiturin alue, jonka rooli saattaa tulevaisuudessa muodostua paljon nykyistä julkisemmaksi Hovinsaaren ja Kotkansaaren välille kaavaillun uuden siltayhteyden myötä.

Hovinsaarella ei ole suoritettu kattavaa rakennusinventointia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueen rakennusperintö tulee tutkia tarkemmin.

Kivisalmi erottaa Hovinsaaren ja Kotkansaaren. Kuvassa poikittain kulkeva Kotkantie on alueen keskeinen väylä. Oikealla Kivisalmen silta sekä Kotkantien asuinrakennuksia 1900-luvun alussa (Kuva: Kymenlaakson museo).

Vasemmalla Paalasmaan kortteleita. Kokonaisuus on Kotkan parhaiten säilyneitä 1900-luvun alun puukaupunkialueita. Hovinsaaren omaleimainen ympäristö koostuu monimuotoisista ja eri-ikäisistä rakennuksista, kaupunkimaisessa sommitelmassa. Oikeassa kuvassa Ilmarisenkadun rakennuksia.

Vasemmalla Hovinsaaren keskustarakennuksia. Keskellä liike- / asuinrakennus vuodelta 1939. Takana vasemmalla Harris-Kjisik arkkitehtitoimiston suunnittelema tuetun asumisen rakennus. Oikealla kuvassa Hovinsaaren sellutehtaan konttori / tehtaanjohtajan asuinrakennus "Satulinna".

KOTKANSAAREN POHJOISET RANTA-ALUEET JA KANTASATAMA

Kotkan saaren pohjoisranta avautuu Kivisalmeen. Alueelle maisemaa luovat merenlahden takana olevan Hovisaaren, Hietasen ja Puolanlaiturin silhuetit. Suojaisan merenlahden ranta-alue on ollut merenkulun ja satamatoiminnan käytössä aina Ruotsinsalmen linnoituskaupungin aikakausista meidän päiviimme saakka. Linnoituskaupungin sataman perustalle nousi 1800-luvun puolivälissä puunjalostusteollisuuden satama sekä myöhemmin Suomen suurimman vientisataman ratapihat ja varastorakennukset.

Alue on suurelta osin edelleen väljästi rakentunutta laituri- ja ratapiha-aluetta, jossa rakennuksia ja erityisesti vanhaa rakennuskantaa on vähän. Vanhimmat rakennukset sijaitsevat muurimaisessa rivissä Satamakadun varrella sekä rautatieaseman ympäristössä. Suuri muutos alueella alkoi 1970-luvulla sataman toimintojen siirtyessä osin Hietaseen sekä myöhemmin Mussaloon. Vaikka suuri puunjalostustehdas Kotkamills sijaitseekin edelleen ratapihan päässä, niin ratoja ja laitureita tarvitaan nykyisin merkittävästi vähemmän. Ratkaisevan käänteen alueen muuttumiseksi sai aikaan 2003 tehty päätös sijoittaa Suomen Merimuseo Kotkan kantasataman alueelle. Laituri-alueen itäiseen päähän valmistunut Merikeskus Vellamo sekä länsipään Suomen Puuvenekeskus valmistuivat 2008.

Alueen voimakkaimmin rakennettu osa sijaitsee ranta-alueen läntisimmässä päässä rautatieaseman ympäristössä. Punatiilinen asemarakennus, aseman ympäristön rakennukset sekä Kotkantien toisella puolella sijaitseva levy ja kattilapaja luovat omaleimaisen ja erittäin arvokkaan rakennetun ympäristön Kotkan saaren perinteisimmän sisääntuloväylän varrella. Alueen kehittämispotentiaalia edustaa alueella oleva varastohallien alue, jonka avaamista julkisempaan käyttöön sekä asumiseen tulee arvioida osana Kivisalmen kokonaisuutta.

Kotkan saaren pohjoinen ranta sijaitsee logistisesti merkittävällä paikalla. Alueelta vapautuvien ratapiha-alueiden päälle on suunniteltu Kotkan saaren uutta sisääntulotietä. Pohjoinen ranta toimii myös välittävänä linkkinä keskustasta pohjoiseen ja itään lähteville uusille kaavailuille kulkuyhteyksille. Kotkan keskustan laajenemispaine on viime vuosina suunnattu Kantasataman alueelle. Erityisesti merikeskus Vellamo vetää puoleensa muuta julkista rakentamista. Alueelle on kaavailtu tapahtumakeskusta, KaakkoisSuomen ammattikorkeakoulun kampusta sekä useita kaupallisia hankkeita mm. hotelleja ja suurta outlet-keskusta. Tulevaisuuden hankkeet vaikuttavat joka tapauksessa koko kaupungin rakenteeseen, painopisteisiin ja liikenteeseen. Parhaimmillaan Kotkan saa aivan uuden kulttuuriympäristön kerroksen sekä houkuttelevan asumisen ja kaupankäynnin alueen. Toisaalta historiallisen satama-alueen perimmäistä olemusta ei pidä muuttaa väkisin, vaan tulevan kehityksen suuntaa on etsittävä olevista lähtökohdista.

Kotkan kantasatama on nykyisen kaupungin syntyhistorian ytimessä. Väljästi rakentunut alue etsii uutta suuntaa satamatoimintojen väistyttyä. Uutta kerrostumaa alueelle luo mm. Lahdelma-Mahlamäen arkkitehtitoimiston suunnittelema Suomen puuvene-keskus (Kuvat: Kymenlaakson museo / Leo Skogström).

Kotkansaaren pohjoinen ranta luo merkittävän potentiaalin kaupungin kehittämiseen. Historiallinen satama luo omaleimaiset puitteet uusille tuulille, mutta samalla sataman perusolemusta täytyy myös vaalia (Kuva: Tuuli Koivisto).

Pohjoisen rannan läntisin pää muodostuu hyvin monimuotoisesta rakenteesta. Entisellä konepaja-alueella on edelleen varastohalleja, joiden väliin on noussut asuin- ja toimistorakennuksia. Väljästi rakentunut alue tarjoaa runsaasti kehittämismahdollisuuksia (Kuva: Jukka Hesselgren).

KOTKANSAAREN LÄNTISET RANTA-ALUEET

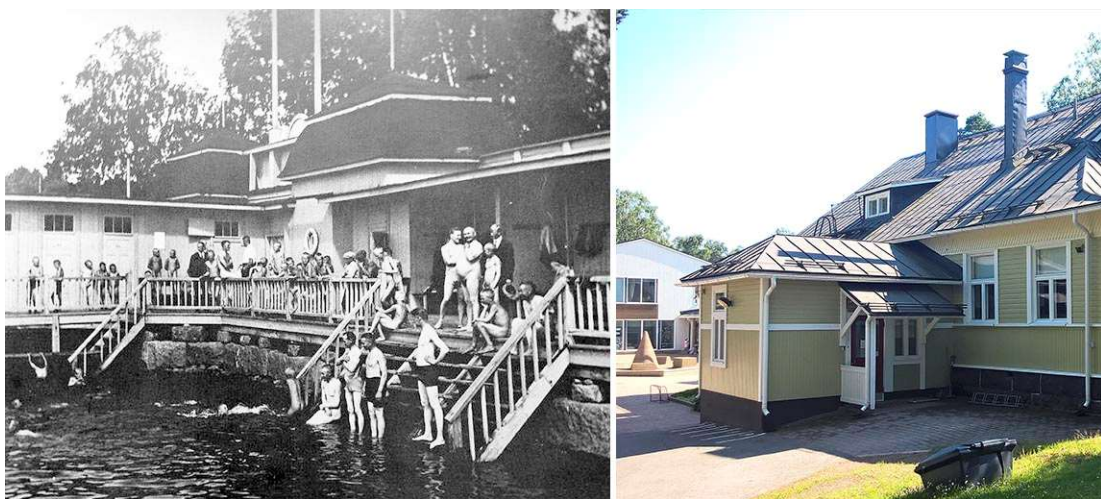
Kotkansaaren läntinen ranta-alue muistuttaa ulkoisesti monella tapaa pohjoista rantaa. Alue on suhteellisen matalaa ja avointa sekä osin entistä ratapihaa ja laituri-aluetta. Alueella on myös käytöstä poistettuja teollisuuden ja satamatoiminnan rakenteita. Siinä missä pohjoisen rannan funktio on ollut lähes yksinomaan satamatoiminnassa, on läntistä rantaa käytetty hyvin vaihtelevasti kulloisenkin yhdyskunnan tarpeen mukaan. Läntinen ranta-alue oli merkittävässä sotilaallisessa roolissa ja vahvasti linnoitettuna Ruotsinsalmen linnoituskaupungin aikana. Puunjalostusteollisuuden yhdyskunnan aikana ranta oli lähinnä virkistyskäytössä ja rannalta nousevaan rinteeseen rakentui huvila-alue. Myös Kotkansaaren meriuimalaitos hyppytorneineen sijaitsi alueella. 1920-luvun edetessä huvila-alueen ranta siirtyi laajenemispaineiden alla olevan teollisuuden käyttöön. Rantaviiva muutettiin täyttämällä ja pengertämällä teollisuutta paremmin palvelevaksi ja alueelle vedettiin myös ratayhteys. Uimalaitokset sekä huvilat saivat väistyä kehityksen tieltä.

Nykyisin alueella oleva rakennuskanta on pääosin teollisuuden käyttöön syntynyttä. Läntisellä rannalla toimii edelleen useita liikeyrityksiä, meriteollisuutta sekä suuri mylly. Rannan tuntumassa olleista huviloista viimeisessä jäljellä olevassa toimii nykyisin päiväkotia. Osa teollisuudelta käyttämättömiksi jääneistä rakenteista mm. alueelle tunnusomaiset valtavat siilot, ovat raunioitumassa paikalleen. Alueen historiallisesti merkittävimmät rakenteet kuuluvat Ruotsinsalmen linnakkeen varustuksiin. Kantakaupungin ja ranta-alueen rajapinnassa Anjalankadulla on edustava 1950-luvun asuinkerrostalojen alue. Mittasuhteiltaan kauniit lamellikerrostalot muodostavat yhtenäisen ja hyvin alkuperäisenä säilyneen aluekokonaisuuden.

Teollisuus on läntiseltä rannalta osin väistynyt ja tulevaisuudessa alue voi tarjota hienoja mahdollisuuksia kaupunkirakenteen laajenemiseksi. Alueen vaikutukset koko kaupungin painopisteeseen eivät ole niin suuria, kuin pohjoisella rannalla, sillä läntinen ranta on joka tapauksessa hienon irrallaan keskustan kaupunkirakenteesta. Läntisellä rannalla ei myöskään ole niin laajalti liikennettä välittävää luonnetta. Alueelle uutta suuntaa on etsitty useiden erilaisten hankkeiden sekä arkkitehtuurikilpailun myötä, mutta toistaiseksi alueen kehittyminen on ollut hyvin hidasta.

Kotkansaaren läntinen ranta-alue on palvelut ympäröivää yhdyskuntaa kulloisenkin tarpeen mukaan. Vasemmalla suuri mylly sekä teollisuuden osin käyttämättömiksi jääneitä rakenteita. Oikealla Ruotsinsalmen linnoitteisiin kuulunut redutti Kotka (Kuvat: Hannu Vallas / Jukka Hesselgren).

Vasemmalla 1900-luvun alkupuolen huvila-alueen uimalaitos. Rakennus sijaitsi nykyisen myllyn laiturirakenteiden kohdalla (Kuva: Kymenlaakson museo). Oikealla oleva jugend-tyylinen huvila on ranta-alueen viimeinen säilynyt. Rakennus toimii nykyisin päiväkotina.

Vasemmalla mittakaavallisesti sekä säilyneisyydeltään merkittävä 1950-l kerrostaloalue Anjalankadulta. Oikealla teollisuuden rakenteiden uutta käyttöä, Joutomaa Fest-poikkitaiteellinen kulttuuritapahtuma. (Kuva: FrankUuno)

HAUKKAVUOREN ALUE

Sahateollisuuden voimakkaan kasvun myötä 1900-luvun alkupuolella alkoivat Kotkansaaren keskeiset osat käydä ahtaiksi. Tilaa kasvavalle keskustalle saatiin purkamalla matalia puutalokortteleita ja rakentamalla tilalle suuria kaupunkikerrostaloja. Samanaikaisesti tilanahtautta helpotettiin ottamalla käyttöön myös kokonaan uusia alueita. Haukkavuoren alueen kallioiset rinteet sekä kuivuneen mutalahden alue olivat toistaiseksi jääneet rakentamatta, mutta nyt tilan puutteessa kantakaupungin korttelit laajenivat alueelle.

Haukkavuoren alueen rakentuminen alkoi puurakenteisilla matalilla kaupunkirakennuksilla Ajurinkadun ja Korkeavuorenkadun ympäristössä 1900-luvun alun vuosikymmeninä. Rakentaminen laajeni 1920-luvulla Korkeavuorenkadulle sekä Opistokadulle, jonne nousi kookkaita kaupunkikerrostaloja olevien puutalokortteleiden lomaan. Vuoren läntiselle rinteelle rakentui 1920-luvulla yhtenäinen edelleen nähtävissä oleva huvila-alue. Kaupungin sairaalalle ja tyttölyseolle löytyi myös riittävästi tilaa Haukkavuoren alueelta. Sairaala on rakennettu useassa osassa ja sen yksittäiset rakennuskulttuurin kannalta merkittävät osat luovat yhdessä mielenkiintoisen kokonaisuuden. Tyttölyseo on 2000-luvulla laajentunut ja muuttunut moderniksi tapahtuma-, kokous ja yrityskeskukseksi.

Sodan jälkeen alueelta löytyi edelleen tilaa suurille rakennushankkeille. Puistotien ympäristöön urheilukeskuksen reunalle nousi yhtenäinen kaupunkikerrostalojen ryhmä. Valtavat mittasuhteet saanut Kotkan teknillinen oppilaitos KOTEKO asuinrakennuksineen nousi alueelle 1952 Ruotsinsalmen merisairaalan kivijalan tuntumaan. Uudempaa kerrostumaa alueella edustaa Olli Kivisen kaavan mukaan toteutetut ns. tuulimyllykorttelit, joissa linjakkaat kaupunkikerrostalot on sijoitettu lähiömäiseen tapaan tuulimyllyn lapoja muistuttavaan sommitelmaan.

Vuosikymmenten saatossa on Haukkavuoren alue ollut keskustan laajenemisalueena. Alueen rakennuskannasta on vanhimmat osat suojeltuja, mutta myös suojelutarve alueella on merkittävä. Vailla rakennussuojelun turvaa ovat mm. alueelle tunnusomainen Haukkavuoren laella seisova vanha vesitorni sekä kaupunginsairaalan arvokkaimmat osat.

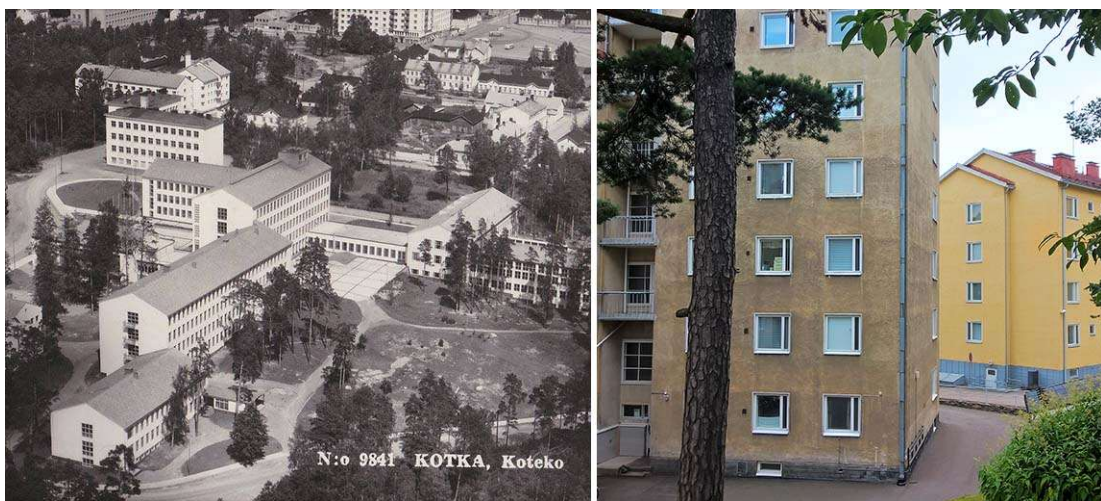
Haukkavuoren alue on topografialtaan mielenkiintoinen, puistomainen ympäristö, jonka suhteellisen väljää rakentamista voidaan harkiten täydentää. Erityisiä toiminnallisia kehittämismahdollisuuksia on entisen kaupunginsairaalan alueella, sen välittömässä läheisyydessä sekä osin myös suurten koulujen ympäristössä. Näiden alueiden ratkaisut luovat leimansa tulevaisuuden Haukkavuorelle ja siten myös koko keskusta-alueelle.

Kotkan keskustaa kuvattuna Haukkavuoren näkötorresta. Edustalla näkyy väljää puistomaista kaupunkirakennetta, johon on sijoitettu eri aikoina useita erilaisia tilaa vaatineita julkisia laitoksia, sairaanhoitorakennuksia sekä oppilaitoksia. (Kuva: Raimo Poutanen)

Haukkavuoren näkötorni on yksi osayleiskaavassa esiin tuoduista rakennuksista, joiden rakennussuojelu ei ole ajantasalla. Osmo Siparin 1960-luvulla suunnittelema kerrostaloja, jotka on sijoitettu kortteliin tuulimyllyn lapoja muistuttavaan sommitelmaan prof. Olli Kivisen laatiman kaavan mukaisesti.

Edustavaa 1950-luvun rakentamista Haukkavuoren kallion juurella. Vasemmalla Kotkan teknillinen oppilaitos pian valmistumisen jälkeen (Kuva: Kymenlaakson museo) ja oikealla Puistokadun yhtenäistä kerrostaloaluetta.

KATARIINANNIEMI, SAPOKKA JA KOTKANSAAREN ITÄISET RANTA-ALUEET

Kotkansaaren eteläinen ranta pitää sisällään monimuotoisen kaupunki- ja puistorakenteen kirjon. Läntisimmässä päässä aluetta on Katariinan meripuisto, rauniolinnakkeineen sekä tervaleppälehtoineen. Katariinan pientaloalue ja Sapokan pienvenesatama ovat kotkalaisen merellisen kaupunkiasumisen perikuvia. Idässä aluetta sekä kaupungin silhuettia hallitsee suuri Kotkamills puunjalostustehdas. Muutaman sadan metrin päässä merestä nousevat historiaa pursuavat saaret, Varissaari, Pikkuvarissaari sekä Kuusisen saari. Alueen historia heijastuu mm, rikkaana muinaisjäämistönä sekä arvokkaina eri-ikäisinä yksittäisinä rakennuksina sekä asuinalueina.

Puutarhamainen Katariinan pientaloalue edustaa 1900-luvun alun kaavasuunnittelua. Alue hahmottuu omaleimaisena maisemallisesti ja historiallisesti merkittävänä ympäristönä. Yhtenäiset puiset asuinrakennukset reunustavat rinteeseen mukaan polveilevia katulinjoja. Alueen arvonsäilyttämiseksi on tärkeintä huolehtia yksittäisten rakennusten oikeanlaisesta ylläpidosta. Katariinassa sijaitsevat myös muutospaineiden alla olevat entinen merivartioasema sekä Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston merenkulun opetukseen keskittyvä koulu. Suuret rakennuskokonaisuudet sijaitsevat maisemallisesti merkittävällä paikalla Pookinmäen laella. Rannassa mäen alla sijaitsee Meriniemen rakennuskokonaisuus. Koristeellinen puinen päärakennus (ent. konsuli Gullichsenin kesähuvi) toimii nykyisin ravintolana sekä pursiseuran tiloina.

Sapokan pienvenesatama on vuosien saatossa muuttunut veneiden säilytysalueesta kaupunkilaisten olohuoneeksi ja yhdeksi kaupungin matkailun valteista. Sapokan torialuetta reunustavat mm. akvaariorakennus Maretarium sekä useita viherrakentamispalkintoja saanut Sapokan vesipuisto. Saappaanmuotoista lahtea reunustaa myös professori Olli Kivisen kaavaan mukaan toteutettu lähiömäinen Kalliolan kerrostaloalue. Oman leimansa alueen rakennuskantaan antavat historiallisesti merkittävät Museokadun sekä Työmiehenkadun alueen rakennukset sekä Kotoloiden ja Gutzeitintien ympäristöt. Taustalla kohti taivaita kurottava puunjalostustehdas on rakennuskannaltaan erityisen rikas ja monimuotoinen. Uusinta kerrostumaa alueella edustavat Katariinan meripuiston tuntumassa olevat Katariinan päiväkotit sekä Katariinanniemen uuden kerrostaloalueen ensimmäinen tornitalo.

Alueen rakennuskannasta on osa suojeltu, mutta selkeästi hahmottuu myös lisäsuojelun tarve. Alueen ympäristökokonaisuuksia on sen sijaan suojeltu sekä Valtakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä (RKY) että Kansallisen kaupunkipuiston rajauksin.

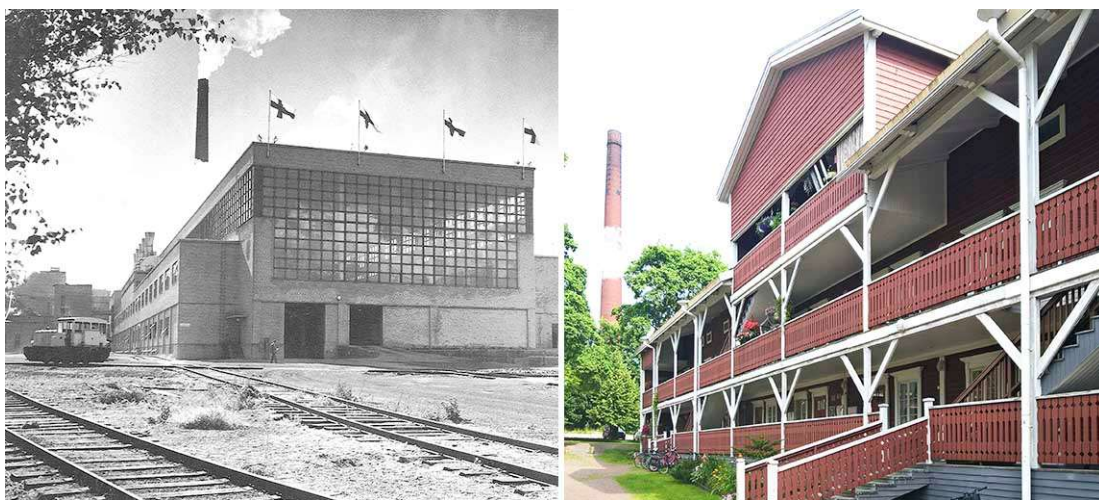
Laaja alue pitää sisällään merkittävän osan kotkalaista merenrantaan asettunutta elämänmuotoa sekä kulttuuria. Alueen kehittämisessä tulee ennen kaikkea tuntee tämän kulttuurin ja siihen johtaneen historian arvo. Koska vapaiden rantojen, laajojen puistoalueiden sekä osin väljästi rakennettujen asuinalueiden täydentäminen tai muuttaminen vaikuttaa koko kaupungin olemukseen, on toimenpiteiden oltava hienovaraisia, harkittuja ja perusteltuja.

Katariinanniemi on toiminut raskaasti linnoitettuna sotilasalueena, öljysatamana ja viimeiseksi meripuistona -kaupunkilaisten olohuoneena (Kuva: Anne Vilkki-Lanu). Oikealla Sapokan venesatamaa, jota Kivisen kaavan mukaan toteutunut Kalliolan kerrostaloalue reunustaa.

Sapokkaa ympäröi eri-ikäiset yhtenäiset ja hyvin säilyneet asuinalueet. Vasemmalla erinomainen esimerkki 1920-l asuinkorttelista Museokadulta. Oikealla Kotoloiden alue, suurista kaupunkikerrostaloista muodostuva alue 1900-luvun puolivälistä.

Enso-Gutzeit Oy:n (Kotkamills Oy) voimapaperitehdas vuonna 1950. Nykyisen rakennus on lähes kokonaan uudempien kerrostumien peitossa (Kuva: Kymenlaakson museo). Oikealla norjalaisten kirvesmiesten tehdastyöläisten asunnoksi rakentama Gutzeitintien sivukäytävätaalo vuodelta 1872.

3.2 SUOJELUMERKINNÄT, MÄÄRÄYKSET JA OHJEET

RAKENNETUN YMPÄRISTÖN SUOJELU

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristöalue (RKY)

Rajaus perustuu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaan museoviraston laatimaan valtakunnalliseen inventointiin. Alueen ominaispiirteet tulee säilyttää. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen rakentamista koskevan lupa-asian ratkaisemista.

Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti tai kaupunkikuvan kannalta arvokas alue.

Alueen ominaispiirteet tulee säilyttää. Suojelun yksityiskohtainen toteuttamistapa ja lisärakentamismahdollisuudet ratkaistaan asemakaavatasolla. Alueelle voidaan sijoittaa uutta rakentamista ja toteuttaa muita ympäristöön vaikuttavia toimenpiteitä, mikäli ne eivät vaaranna aluekokonaisuuden arvojen säilymistä. Alueella olevista rakennuksista suojeltuja ovat vain rakennussuojelukohde-merkinnällä erikseen osoitetut rakennukset. Numero viittaa kulttuuriympäristöselvityksen kohdeluetteloon.

RAKENNUSSUOJELU

Rakennussuojelukohde

Asemakaavalla suojeltu rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai kaupunkikuvan kannalta arvokas rakennus tai kirkkolain nojalla suojeltu rakennus, (Kirkkolaki 1054/1993 ja laki ortodoksisesta kirkosta 985/2006). Rakennusta ei saa purkaa eikä sen ulkoasuun saa tehdä sellaisia muutoksia, jotka vaarantavat kohteen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen. Numero viittaa kulttuuriympäristöselvityksen kohdeluetteloon.

Suojeltavaksi esitetty rakennus

Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai kaupunkikuvan kannalta arvokas rakennus. Suojelun yksityiskohtainen toteuttamistapa ratkaistaan asemakaavatasolla. Numero viittaa kulttuuriympäristöselvityksen kohdeluetteloon.

Merkittävä rakennus

Rakennus on aikakautensa edustajana, kaupunkikuvan kannalta tai ympäristön osana merkittävä. Mahdollisen rakennussuojelun tarve ratkaistaan tulevien asemakaavojen yhteydessä. Numero viittaa kulttuuriympäristöselvityksen kohdeluetteloon.

MUINAISJÄÄNNÖKSET

Muinaisjäännösalue

Alueella sijaitsee muinaismuistolaille (295/1963) rauhoitettuja linnoituslaitteita ja kulttuurikerroksia. Muinaisjäännösten kaivaminen, peittäminen, muuttaminen sekä muu niihin kajoaminen on lain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava Museoviranomaisen kanssa. Alueelle saa sijoittaa historiallisesti arvokkaaseen ympäristöön soveltuvia virkistys- ja matkailupalveluja.

smA4

Kiinteä muinaisjäännös, alue

Alueella sijaitsee muinaismuistolaita (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, johon kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Numero viittaa kulttuuriympäristöselvityksen kohdeluetteloon.

sm1

Kiinteä muinaisjäännös / Kiinteä muinaisjäännös, alakohde

Alueella sijaitsee muinaismuistolaita (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, johon kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Numero viittaa kulttuuriympäristöselvityksen kohdeluetteloon.

sms1

Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde

Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittu vain erityisestä syystä ja riittävän dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaista. Numero viittaa kulttuuriympäristöselvityksen kohdeluetteloon.

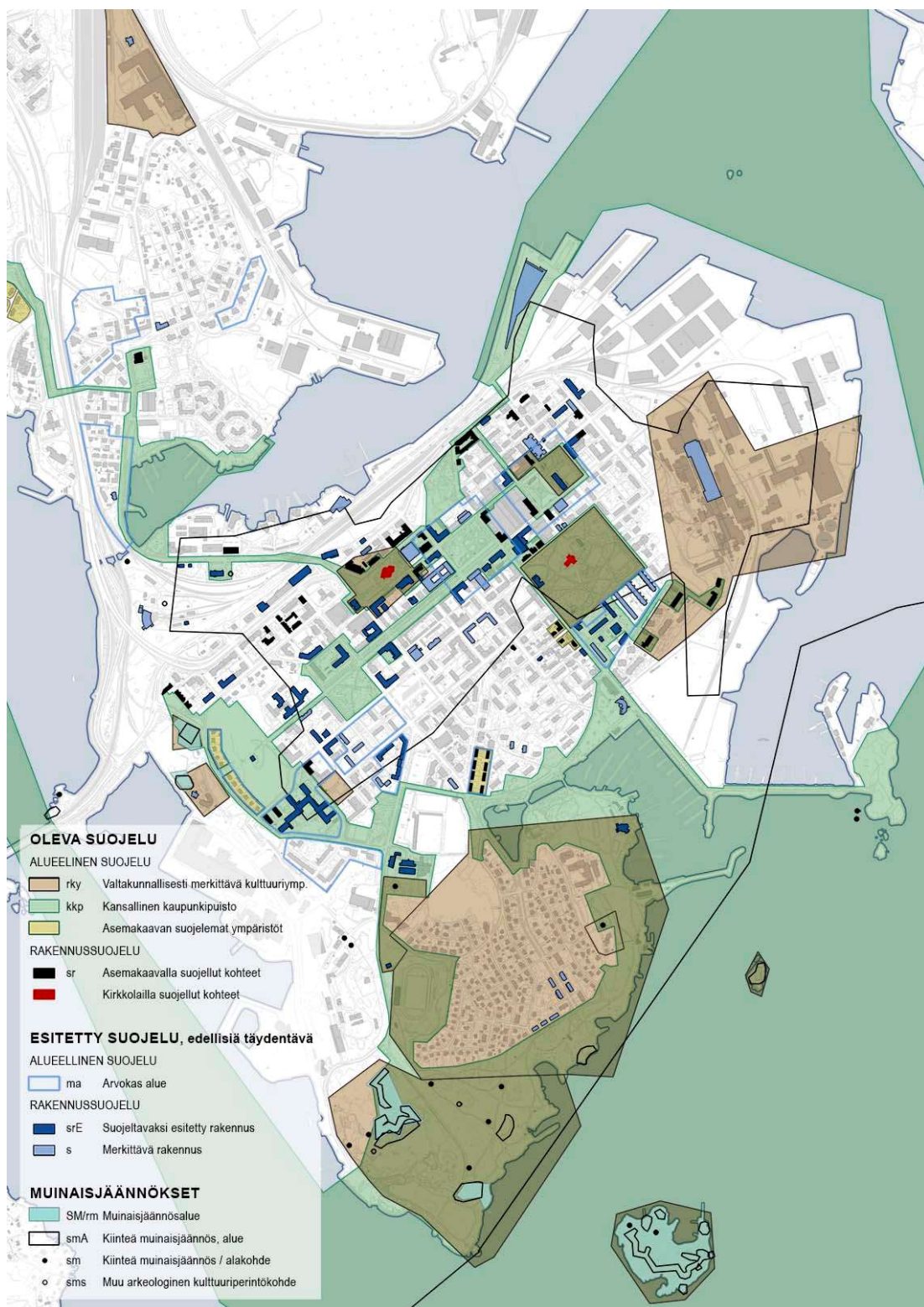
3.3 KOHDELUETTELO

OLEVAT SUOJELUKOhteet

Oheinen kartta esittää koonnin osayleiskaava-alueen rakennussuojelutilanteesta. Mustalla värillä on esitetty asemakaavalla nykyisin rakennussuojelun piirissä olevat kohteet (sr), yhteensä 46 kpl sekä punaisella värillä kaksi lain suojaamaa kirkkorakennusta. Keltaisella aluerajauksella on merkitty asemakaavan suojaamat ympäristöt. Ruskeat laajat aluerajaukset ovat Museoviraston inventoinnin rajaamia valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (rky), 7 kpl. Vihreä laaja rajausta osoittaa Ympäristöministeriön statuksen kansallisen kaupunkipuiston alueen.

OSAYLEISKAAVAN UUDET SUOJELUKOhteet, MERKITTÄVÄT RAKENNUKSET

Osayleiskaava esittää uusiksi rakennussuojelukohteiksi 54 uutta rakennusta (srE), jotka on esitetty oheisessa kartassa tummalla sinisellä värillä. Käytännössä kaikki uudet suojeltavaksi esitetyt rakennukset on nostettu esiin jo aiemmissa inventoinneissa sekä arvokkaiden rakennusten listauksissa. Aiemmin suojelupäätöksiä on tehty maakuntakaavan, osayleiskaavan sekä kansallisen kaupunkipuiston päätöksenteon osana. Suojeltavaksi esitettyjen rakennusten lisäksi on listattu 32 kappaletta merkittäviä rakennuksia (s), joiden suojelutarve tulee selvittää myöhemmässä asemakaavoituksessa. Oheisessa kartassa nämä kohteet on merkitty vaalealla sinisellä värillä. Kokonaan uusia, aikaisemmissa inventoinneissa mainitsemattomia kohteista on 6 kappaletta. Lisäksi sinisellä rajauksella on esitetty uudet arvokkaat alueet (ma), 11 kpl. Kartassa on esitetty myös muinaisjäännökset pisteinä sekä laajemmat muinaisjäännösalueet mustalla rajauksella.

Koonti kotkansaaren osayleiskaava-alueen suojelutilanteesta.

Uudet sekä olevat suojelukohdet sekä alueet on esitelty tarkemmin seuraavassa kohdeluettelossa. Kohteiden mukana on esitetty tieto siitä, missä eri yhteydessä tai inventoinnissa kyseinen rakennus tai alue on aikaisemmin esiintynyt sekä millä kohdenumerolla se on aikaisemmissa luetteloissa esiintynyt.

kohdeluettelo

1. ALUEELLINEN SUOJELU

rky Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö

ma Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti tai kaupunkikuvan kannalta arvokas alue

2. RAKENNUSSUOJELU

sr Rakennussuojelukohde asemakaavalla, kirkkolailla tai lailla ortodoksisesta kirkosta

srE Suojeltavaksi esitetty rakennus

s Merkittävä rakennus

3. MUINAISJÄÄNNÖKSET

SM/rm Muinaisjäännösalue

smA Kiinteät muinaisjäännökset, alueet

sm Kiinteät muinaisjäännökset
Kiinteät muinaisjäännökset, alakohteet

sms Muu arkeologinen kulttuuriperintö

4. LIITEKARTTA

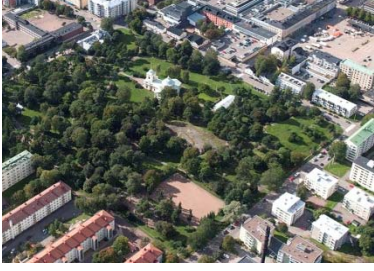

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ Museovirasto, rky.fi 2017

Rajaus perustuu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaan museoviraston laatimaan valtakunnalliseen inventointiin. Alueen ominaispiirteet tulee säilyttää. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen rakentamista koskevan lupa-asian ratkaisemista.

AIEMMAT INVENTOINNIT:

- RKY 09 Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö 2009
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee rky-aluerajauksen sisäpuolella
- MK 08 Maakuntakaava 2008, Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet -liite
Numero viittaa maakuntakaavan liitteen kohdenumerointiin
- KYM 92 Kymenlaakson rakennuskulttuuri -teos 1992
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- OYK 96 Kotkansaaren osayleiskaava 1996
Numero viittaa osayleiskaavan kohdenumerointiin
- INV 82 Kotkansaari, Merkittävät ympäristöt ja rakennukset -teos 1982
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- KKP Kansallinen kaupunkipuisto, Rakennetut kulttuuriarvokohteet -liite 2012
Numero viittaa puiston perustamisen yhteydessä laaditun liitteen kohdenumerointiin
s.-merkinnällä oleva kohde on puiston perustamisen yhteydessä esitetty suojeltavaksi
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee alueella ilman liitteessä esitettyä suojelustatusta

1	HOVINSAAREN SELLUTEHDAS			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1906 / 1934	Valtakunnallisesti merkittävä	Punatiili Yhtenäinen hyvin säilynyt jugend-vaikutteinen kokonaisuus selluloosateollisuuden varhaisilta ajoilta. Erityispiirteinä rautabetonisat tynnyriholvikatot.	RKY 09	x	200178
				MK 08	91.0	100637
				KYM 92	91.	
				OYK 96		
				INV 82		
				KKP		
2	KATARIINAN PIENTALOALUE			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1920 - 1940	Valtakunnallisesti merkittävä	Asemakaava B. Brunila Puu / kivi 1900-luvun alkupuolen kaavasunnitelman mukainen puutarhakaupunki. Alueen rakennukset sekä kadut on sommiteltu taitavasti kalliisille rinteille. Historiallisesti ja Maisemallisesti merkittävä ympäristö.	RKY 09	x	100033
				MK 08	49.0	200014
				KYM 92	49.	204124
				OYK 96	32.	
				INV 82	Y17	
				KKP		
3	KOTKAN KAUPUNGINTALO JA KOTKAN SÄÄSTÖPANKKI			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1934	Valtakunnallisesti merkittävä	B. Blomstedt / E. Huttunen Kivi Kaupungintalo E. Huttunen, Rahatoimisto P. Blomstedt. Kauppatorin reunalla kaksi modernin arkkitehtuurin funktistyylistä merkkiteosta.	RKY 09	x	302240
				MK 08		300347
				KYM 92		201070
				OYK 96		305918
				INV 82	Y2	300067
				KKP	8/9/39s.	301716 201071
4	KOTKAN KIRKKO YMPÄRISTÖINEEN			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1898 - 1950	Valtakunnallisesti merkittävä	Josef Stenbäckin 1998 suunnittelema tiiligotiikkaa oleva kirkkorakennus, Eric Bryggmanin sankarihautausmaa sekä näitä ympäröivä historiallinen eri ikäisten mielenkiintoisten rakennusten muodostama kaupunkitila.	RKY 09	x	305895
				MK 08		300018
				KYM 92		300399
				OYK 96		201017
				INV 82	Y11	100128
				KKP	44s.	100035 204008
5	KOTKAN ORTODOKSINEN KIRKKO JA KIRKKOPUISTO			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1800 - alku	Valtakunnallisesti merkittävä	Venäläisen uusklassismin huomattavin esimerkki Suomessa. Laaja puistoalue sekä keskellä oleva latinalaisen ristin muotoinen kirkko.	RKY 09	x	300002
				MK 08	x	200996
				KYM 92	2.	305886
				OYK 96	1.	300361
				INV 82	Y5	200005
				KKP	37s.	303480 100638

6 RUOTSINSALMEN MERILINNOITUS

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1790 - 1809

Valtakunnallisesti merkittävä

Pietarin suojaksi rakennetun linnoitusketjun eteläinen osa yhdessä Kymminlinnan kanssa. Koostuu saarille rakennetuista linnoituksista sekä pattereista.

RKY 09	x	100020
MK 08	1.0	
KYM 92	1.	
OYK 96		
INV 82		
KKP	x	

7 STORA ENSON KOTKAN TEHTAAT

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1872 -

Valtakunnallisesti merkittävä

Ns. Norjan saha, merkittävä osa Kotkan kaupunkikuvaa ja tärkeä osa Kaakkois-Suomen vesistöjen varsille syntynyttä puunjalostusteollisuutta.

RKY 09	x	200006
MK 08	88.0	204143
KYM 92	88.	
OYK 96		
INV 82	Y8	
KKP		

ma

RAKENNUS- TAI KULTTUURIHISTORIAN TAI KAUPUNKIKUVAN KANNALTA ARVOKAS ALUE

Alueen ominaispiirteet tulee säilyttää. Suojelun yksityiskohtainen toteuttamistapa ja lisärakentamismahdollisuudet ratkaistaan asemakaavatasolla. Alueelle voidaan sijoittaa uutta rakentamista ja toteuttaa muita ympäristöön vaikuttavia toimenpiteitä, mikäli ne eivät vaaranna aluekokonaisuuden arvojen säilymistä. Alueella olevista rakennuksista suojeltuja ovat vain rakennussuojelukohde-merkinnällä erikseen osoitetut rakennukset.

AIEMMAT INVENTOINNIT:

- RKY 09 Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö 2009
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee rky-aluerajauksen sisäpuolella
- MK 08 Maakuntakaava 2008, Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet -liite
Numero viittaa maakuntakaavan liitteen kohdenumerointiin
- KYM 92 Kymenlaakson rakennuskulttuuri -teos 1992
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- OYK 96 Kotkansaaren osayleiskaava 1996
Numero viittaa osayleiskaavan kohdenumerointiin
- INV 82 Kotkansaari, Merkittävät ympäristöt ja rakennukset -teos 1982
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- KKP Kansallinen kaupunkipuisto, Rakennetut kulttuuriarvokohteet -liite 2012
Numero viittaa puiston perustamisen yhteydessä laaditun liitteen kohdenumerointiin
s.-merkinnällä oleva kohde on puiston perustamisen yhteydessä esitetty suojeltavaksi
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee alueella ilman liitteessä esitettyä suojelustatusta

1	HAUKKAVUORENKATU 10 - 30	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1920 - 1930 Maakunnallisesti merkittävä A. Laitinen / I. Penttilä Puu Klassismi. Ajalle tyypillinen yhtenäinen rakennusrivi. 1924 - 1934 (8kpl) Armas Laitinen, 1930-luku (2kpl) livari Penttilä. Kaupunkikuvan kannalta arvokas.	RKY 09 MK 08 51.0 KYM 92 51. OYK 96 31. INV 82 16.112 KKP	306056 100220 300050 200115
2	MUSEOKATU 7 - 13	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1923 Maakunnallisesti merkittävä Akseli Toivonen Puu Edustava, huolella suunniteltu 1920-luvun asuntoalue, johon liittyvät pihat ja puutarhat. Rakennushistorian ja kaupunkikuvan kannalta arvokas.	RKY 09 MK 08 55.0 KYM 92 55. OYK 96 30. INV 82 10.74 KKP	202924 100040 300054 300535 204135
3	HOVINSAARI PAALASENMÄKI / KOTKANTIEN YMPÄRISTÖ	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1900 - alku Paikallisesti merkittävä Kokonaisuus on Kotkan parhaiten säilyneitä 1900-luvun alun puukaupunkialueita. Perinteinen työläiskaupunginosa, jossa edelleen toimivia verstaita. Rakennus-, kulttuurihistorian ja kaupunkikuvan kannalta arvokas.	RKY 09 MK 08 90.0 KYM 92 90. OYK 96 INV 82 KKP x	100022 300090
4	SIBELIUSPUISTON YMPÄRISTÖ	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1906 / 1936 Paikallisesti merkittävä Andersin / Olsson Kaupunkikuvan kannalta keskeinen julkinen tila. Muodostuu Sibeliuksen puistosta, reunustavasta lehmusesplanadista sekä ympäröivistä eri aikakausien rakennuksista. Rakennus-, kulttuurihistorian ja kaupunkikuvan kannalta arvokas.	RKY 09 MK 08 KYM 92 x OYK 96 x INV 82 Y9 KKP 40s.	200011 100946
5	KOTKAN KAUPPATORIN JA VALAKALLIONPUISTON YMPÄRISTÖ	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1894 - Paikallisesti merkittävä Monikerroksellinen monumentaalinen kaupunkitila-aukio, jota eri aikakausien arvoraakennukset reunustavat. Julkisen tilan juuret Ruotsinsalmen linnoituskaupungista. Rakennus-, kulttuurihistorian ja kaupunkikuvan kannalta arvokas.	RKY 09 MK 08 KYM 92 x OYK 96 x INV 82 Y2 KKP 8s.	200012 100947 100036 400038

6 KOTOLOIDEN ALUE

1894 -

Paikallisesti merkittävä

Mielenkiintoisten suurten kaupunkikerrostalojen muodostama tiivis puistomainen kokonaisuus. Jälleenrakennuskauden esimerkki. Kaupunkikuvan kannalta arvokas.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		100042
MK 08	x	200015
KYM 92	x	300353
OYK 96	x	300354
INV 82	Y7	300355
KKP	34s.	

7 KOTEKON ALUE

1951

Erkki Lindroos

Paikallisesti merkittävä

Harvinaisen suuri ja hyvin säilynyt koulukokonaisuus, Kotkan teknilliset ja ammattioppilaitokset I, II ja III sekä asuinrakennukset. Samalla alueella Tyttölyseo. Kulttuurihistorian ja kaupunkikuvan kannalta arvokas.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		200077
MK 08	89.0	
KYM 92	89.	
OYK 96	88.	
INV 82		
KKP	1/28s.	

8 ANJALANKADUN YMPÄRISTÖ

1950-luku

Paikallisesti merkittävä

Kuuden 1950-luvulla rakennetun asuinkeuhkon ryhmä. Alueen mittakaava yhtenäinen ja erityinen. Kaupunkikuvan kannalta arvokas.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		200154
MK 08		200156
KYM 92		200155
OYK 96		200157
INV 82		
KKP		

9 PUISTOKATU - PUUTARHAKATU KORTTELI

1920-luku / 1950-luku

Paikallisesti merkittävä

Yhtenäinen 1920- ja 1950-luvuilla rakennettujen kaupunkikerrostalojen umpikortteli. Hahmottuu ympäristöönsä mielenkiintoisten eri-ikäisten rakennusten ketjuna. Kaupunkikuvan kannalta arvokas.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		
MK 08		
KYM 92		
OYK 96	x	
INV 82		
KKP		

10 HOVinsaaren PISTETALOJEN ALUE

1920-luku / 1950-luku

Paikallisesti merkittävä

Alue muodostuu kuudesta pistemäisestä kaupunkikerrostalosta. Rakennukset kuuluvat erottamattomana osana Hovinsaaren silhuettia. Esimerkki sodanjälkeisistä massiivisista rakennushankkeista. Kaupunkikuvan kannalta arvokas.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		
MK 08		
KYM 92		
OYK 96		
INV 82		
KKP		

1960-luku puoliväli
O. Kivinen / O. Sipari

Paikallisesti merkittävä

Olli Kivisen modernistiseen asemakaavaan perustuva Osmo Siparin suunnitteleminen kerrostalojen muodosta alue ns. tuulimyllykorttelit. Erinomainen esimerkki 1960-luvun tavasta suunnitella ja rakentaa. Kaupunkikuvan kanalta arvokas.

RKY 09	200078
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	x
INV 82	
KKP	

sr

RAKENNUSSUOJELUKOHDE, Asemakaavalla, Kirkkolailla 1054/1993 tai Lailla ortodoksisesta kirkosta 985/2006

Asemakaavalla suojeltu rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai kaupunkikuvan kannalta arvokas rakennus tai kirkkolain nojalla suojeltu rakennus, (Kirkkolaki 1054/1993 ja laki ortodoksisesta kirkosta 985/2006). Rakennusta ei saa purkaa eikä sen ulkoasuun saa tehdä sellaisia muutoksia, jotka vaarantavat kohteen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen.

AIEMMAT INVENTOINNIT:

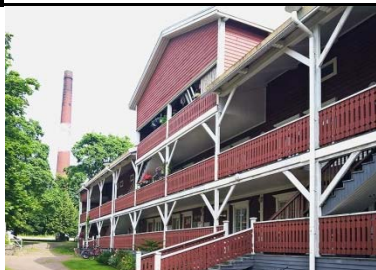
- RKY 09 Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö 2009
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee rky-aluerajauksen sisäpuolella
- MK 08 Maakuntakaava 2008, Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet -liite
Numero viittaa maakuntakaavan liitteen kohdenumerointiin
- KYM 92 Kymenlaakson rakennuskulttuuri -teos 1992
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- OYK 96 Kotkansaaren osayleiskaava 1996
Numero viittaa osayleiskaavan kohdenumerointiin
- INV 82 Kotkansaari, Merkittävät ympäristöt ja rakennukset -teos1982
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- KKP Kansallinen kaupunkipuisto, Rakennetut kulttuuriarvokohteet -liite 2012
Numero viittaa puiston perustamisen yhteydessä laaditun liitteen kohdenumerointiin
s.-merkinnällä oleva kohde on puiston perustamisen yhteydessä esitetty suojeltavaksi
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee alueella ilman liitteessä esitettyä suojelustatusta

1 PYHÄN NIKOLAOKSEN KIRKKO

1801 Valtakunnallisesti merkittävä
Venäjän Keisarillinen rakennuskonttori
Kivi
Ristinmuotoinen klassistinen kirkkorakennus. Kotkan vanhin rakennus oli alun perin Ruotsinsalmen linnoitusyhdyksunnan pääkirkko. Ortodoksisen kirkkolain lisäksi suojeltava myös asemakaavalla.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	x	100638
MK 08	x	200996
KYM 92	2.	300002
OYK 96	1.	300361
INV 82	5.23	500157
KKP	36s.	305886

2 GUTZEITINTIE 3 JA 13, SIVUKÄUYTÄVÄTALOT

1872 Valtakunnallisesti merkittävä
Puu
Työläiskasarmit 2 KPL, rakentajina olivat norjalaiset kirvesmiehet. Kuuluvat erottamattomasti Kotka teollisuushistoriaan sekä rakennettuun kulttuurihistoriaan.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	x	300008
MK 08	4.0	201000
KYM 92	4.	
OYK 96	2.	
INV 82	8.44	
KKP	12	

3 TYÖMIEHENKATU 1, WASILJEFFIN TALO

1886 Maakunnallisesti merkittävä
P. O. Nyman
Puu
Yksinkertainen klassistisvaikutteinen puinen kaupunkitalo. Asemakaavan rakennussuojelun lisäksi kuuluu asemakaavan määräämään alueeseen, jossa ympäristö säilytetään (/s).

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300004
MK 08	5.0	304201
KYM 92	5.	305983
OYK 96	8.	
INV 82	6.30	
KKP		

4 RUOTSINSALMENKATU 9, RUOTSALAINEN LASTENTARHA

1882 Maakunnallisesti merkittävä
P. O. Nyman
Puu
Alun perin Svenska Samskolan oppilasasuntola. Laajennus 1884 ja 1896. Asemakaavan rakennussuojelun lisäksi kuuluu asemakaavan määräämään alueeseen, jossa ympäristö säilytetään (/s).

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300005
MK 08	6.0	305973
KYM 92	6.	
OYK 96	5.	
INV 82	6.28	
KKP		

5 TYÖMIEHENKATU 2, ASUINRAKENNUS

1800-l loppu Paikallisesti merkittävä
Puu
Alun perin oppilasasuntola. Samassa pihapiirissä Ruotsinsalmenkatu 9 kanssa. Asemakaavan rakennussuojelun lisäksi kuuluu asemakaavan määräämään alueeseen, jossa ympäristö säilytetään (/s).

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		201003
MK 08		
KYM 92		
OYK 96	6.	
INV 82	6.29	
KKP		

6 MERIKATU 8, ASUINRAKENNUS

1884 - 1892 Maakunnallisesti merkittävä
 Emil Graeffe
 Puu
 Kertaustyylinen koristelultaan ainutlaatuinen rakennus, alun perin kauppiaan talo. Asemakaavan rakennussuojelun lisäksi merkitty asemakaavaan kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaaksi alueeksi (s)

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300007
MK 08	8.0 300504
KYM 92	8. 305971
OYK 96	7. 201005
INV 82	6.32
KKP	

7 LAIVURINKATU 7, POHJOISMAINEN OSAKEPANKKI

1882 / 1914 Maakunnallisesti merkittävä
 - / Waldemar Aspelin
 Puu / Kivi
 Entinen pankkirakennus. Julkisivuiltaan rikkaasti koristeltu kertaustyylinen puuosa 1882. Graniittinen kansallisromanttisen tyylin kiviosa 1914 Waldemar Aspelin. Graniittiosan sisätiloissa erityisen hyvin säilynyt pankkisali.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300009
MK 08	9.0 305950
KYM 92	9. 300408
OYK 96	42. ja 4. 302486
INV 82	3.12
KKP	

8 KORKEAVUORENKATU 6, AHLQVISTIN TALO

1879 / 1886 Valtakunnallisesti merkittävä
 S.Gripenberg / P. O. Nyman
 Puu
 Alun perin sahanjohtajan asunnoksi rakennettu kertaustyylinen puinen kaupunkitalo. Räystäiden alla runsas koristelu. Liittyy erottamattomasti Kotkan sahateollisuuden historiaan sekä Kotkan kirkkopuiston ympäristöön.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	x 300010
MK 08	10.0 300402
KYM 92	10. 301032
OYK 96	3. 305937
INV 82	11.83
KKP	2

9 RUOTSINSALMENKATU 22, TSCHEDAJEFFIN TALO

1895 Maakunnallisesti merkittävä
 P. O. Nyman
 Puu
 Edustava tyypillinen 1800-luvun lopun kaupunkitalo. Kertaustyyli

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300011
MK 08	11.0 300386
KYM 92	11. 305976
OYK 96	11. 304199
INV 82	4.21
KKP	7

10 PAPINKATU 10

1898 / 1904 Maakunnallisesti merkittävä
 P. O. Nyman / Ernst Sallmen
 Puu
 Erikoinen katujulkisivultaan kaksipäätyinen puinen jugend-rakennus. Muutettu nykyiseen asuunsa 1904. Tärkeä osa Papinkadun puutaloriviä.

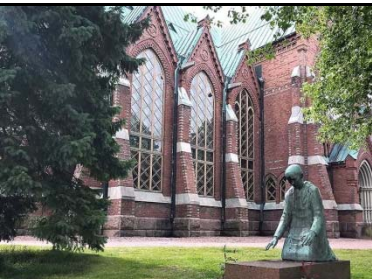
Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	201043
MK 08	12.0 201010
KYM 92	12. 305958
OYK 96	16. 301576
INV 82	5.27 300041
KKP	13 300373
	300374
	301578

11	RUOTSINSALMENKATU 24, RUOKALA JA KAHVILA RUOTSINSALMI	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1897 / 1907	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09 300013
	Puu Koristeellinen kertaustyylinen kaupunkirakennus. Siirretty paikalle 1907 - 1909. Samassa pihapiirissä Tukkukaupantalon kanssa.		MK 08 13.0 300389
			KYM 92 13. 305981
			OYK 96 12. 305979
			INV 82 4.20 305980
			KKP 6

12	PAPINKATU 12, ENT. KAUPPAYHDISTYS	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1898	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09 300014
	P. O. Nyman		MK 08 14.0 300371
	Puu		KYM 92 14. 301655
	Hillitty kertaustyylinen 1800-luvun lopun kaupunkirakennus.		OYK 96 17. 305960
	Jatkettu 1911 V. Näkki, kuisti 1925 A. Laitinen. Tärkeä osa Papinkadun puutaloriviä.		INV 82 5.25
			KKP 13

13	LAIVURINKATU 2, VARASTO KOTKAN RAUTA OY	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1899	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09 300015
	Kivi Harvinainen kertaustyylinen kivirakenteinen kaupunkitalo.		MK 08 15.0 300084
			KYM 92 15. 201094
			OYK 96 201014
			INV 82 3.16 305949
			KKP

14	PUUTARHAKATU 9, ASUINRAKENNUS	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1895	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09 300520
	P. O. Nyman		MK 08 17.0
	Puu		KYM 92 17.
	Puinen kertaustyylinen asuinrakennus.		OYK 96
			INV 82 61
			KKP

15	KOTKAN KIRKKO	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1898	Valtakunnallisesti merkittävä	RKY 09 x 300018
	Josef Stenbäck		MK 08 18.0 300399
	Punatiili		KYM 92 18. 305895
	Koristeellinen uusgoottilainen punatiilikirkko. Esikuvana ollut gotiikan merkkiteos Chartresin katedraali. Myös sisätiloiltaan erinomaisesti säilynyt. Sankarihautausmaa E. Bryggman, E. Filen. Kirkkolain lisäksi suojeltava myös asemakaavalla.		OYK 96 34.
			INV 82 11.80
			KKP 44s.

16 KIRKKOKATU 22, NUORISOTALO

1898 Maakunnallisesti merkittävä
T. Höjer, Th. Borckhardt
Puu
Merkittävä kertaustyylinen koulurakennus. Alun perin Kotka Svenska Samskola.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300019
MK 08	19.0	300394
KYM 92	19.	301717
OYK 96	13.	201018
INV 82	9.52	305935
KKP	14	

17 KIRKKOKATU 13, VANHA PALOASEMA

1898 Valtakunnallisesti merkittävä
Th. Borckhardt
Puu
Kertaus- / nikkarityylinen 1-kerroksinen koristeellinen kulmarakennus, alun perin paloasema, nykyinen kansalaisopisto. Päädyssä hoikka letkutorni. Korvaamaton osa Kotkan rakennushistoriaa sekä Kotkan kirkkopuistoa.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	x	305932
MK 08	20.0	300020
KYM 92	20.	300396
OYK 96	14.	302492
INV 82	11.89	201019
KKP	16	

18 KAUPPAKATU 3, STELLAN TALO

1896 Maakunnallisesti merkittävä
Grahm, Hedman, Wasastjerna
Kivi
Vanhin kivinen kaupunkitalo Kotkassa, tyyliltään uusrenessanssia. Erottamaton osa Kotkan Kauppatorin ympäristöä.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300021
MK 08	21.0	300378
KYM 92	21.	201020
OYK 96	33.	305919
INV 82	2.8	
KKP	5	

19 SATAMAKATU 9, TUUKKAUPANTALON VARASTO

1907 Maakunnallisesti merkittävä
Vilho Penttilä
Punatiili
Tiilijulkisivut, betoniholvit. Harvinainen jugend-tyylinen varastorakennus. Samassa pihapiirissä Tuukkakaupantalon kanssa.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300022
MK 08	22.0	300388
KYM 92	22.	201022
OYK 96	40.	
INV 82	4.19	
KKP	6	

20 KIRKKOKATU 22, KAIVOKATU 17, ENT. KOULU, ENT. PÄIVÄKOTI

1903 / 1913 Maakunnallisesti merkittävä
K. Lindahl, V. Thome / B. Brunila
Puu
Jugend-tyylinen koulurakennus. Samassa pihapiirissä nuorisotalo Kirkkokatu 22 kanssa.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300395
MK 08	23.0	301718
KYM 92	23.	300023
OYK 96	18.	305916
INV 82	9.53	
KKP	15	

21	GUTZEITINTIE 1, KONTTORIRAKENNUS, ENSO GUTZEIT		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1903	Valtakunnallisesti merkittävä	RKY 09	x 300024
	K. Lindahl, V. Thome		MK 08	24.0 306117
	Kivi		KYM 92	24. 201024
	Edustava jugend-tyylinen konttorirakennus. Edustaa hyvin oman aikakautensa kerrostumaa merkittävien rakennusten tehdasmiljöössä. Myöhemmin laajennettu.		OYK 96	36. 100039
			INV 82	8.43
			KKP	10

22	KORKEAVUORENKATU 24, PÄIVÄKOTI		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1905	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09	300026
	V. Näkki		MK 08	26.0 300492
	Puu		KYM 92	26. 201026
	1900-luvun alun puinen kertaustyylinen kaupunkirakennus. Koristeaiheissa jugendin piirteitä.		OYK 96	24. 305941
			INV 82	15.109
			KKP	

23	AJURINKATU 5, ASUINRAKENNUS		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1907	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09	300028
	V. Näkki		MK 08	28.0 300493
	Puu		KYM 92	28. 204755
	1900-luvun alun yksinkertainen kertaustyylinen kaupunkirakennus. Koristeaiheissa jugendin piirteitä.		OYK 96	25.
			INV 82	15.107
			KKP	

24	POHJOISPUISTOKATU 3, ASUINRAKENNUS		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1905 / 1914 / 1926	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300424
	Hugo Lilius / E. Mankki / T. Mankki		MK 08	
	Puu		KYM 92	
	Aikakaudelleen tyypillinen kertaustyylinen asuinrakennus.		OYK 96	20.
			INV 82	
			KKP	

25	POHJOISPUISTOKATU 4, ASUINRAKENNUS		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1905	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09	300032
	V. Näkki		MK 08	32.0 300418
	Puu		KYM 92	32. 301579
	Aikakaudelleen tyypillinen kertaus- sekä jugend-tyylinen asuinrakennus.		OYK 96	21. 305963
			INV 82	13.99 301580
			KKP	

26 POHJOISPUISTOKATU 2, ASUINRAKENNUS

1906 Maakunnallisesti merkittävä
V. Näkki
Puu
Kookas aikakaudelleen tyypillinen kertaus- sekä jugend-tyylinen asuinrakennus. Pihapiirissä suojeltu talousrakennus.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300035
MK 08	35.0	300417
KYM 92	35.	305962
OYK 96	22.	
INV 82	13.97	
KKP		

27 KORKEAVUORENKATU 14, ASUINRAKENNUS

1912 Paikallisesti merkittävä
A. Valli
Puu
Kookas aikakaudelleen tyypillinen kertaus- sekä jugend-tyylinen asuinrakennus. Pihapiirissä suojeltu talousrakennus.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300045
MK 08		300416
KYM 92		201047
OYK 96	23.	305939
INV 82	13.98	
KKP		

28 SATAMAKATU 9, TUKKUKAUPANTALO

1912 / 1947 Maakunnallisesti merkittävä
Vilho Penttilä / Vähäkallio, Välikangas
Kivi
Suurikokoinen ja koristeaiheiltaan erityisen rikas jugend-tyylinen asuin- ja liikerakennus. Kaupunkikuvallisesti erittäin merkittävä, muodostunut Kantasataman alueen maamerkiksi. Laajennus Vähäkallio, Välikangas 1947

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300387
MK 08	37.0	303195
KYM 92	37.	300037
OYK 96	41.	
INV 82	4.18	
KKP	6	

29 AJURINKATU 10, ASUINRAKENNUS

1911 Maakunnallisesti merkittävä
J. N. Waltari
Puu
Mielenkiintoinen pitkä jugend-tyylinen asuinrakennus 1900-luvun alusta.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300505
MK 08	40.0	301696
KYM 92	40.	
OYK 96	26.	
INV 82	15.108	
KKP		

30 PAPINKATU 10

1912 Maakunnallisesti merkittävä
Akseli Toivonen
Puu
Kaunis jugend-tyylinen puurakennus. Tärkeä osa Papinkadun puutaloriviä.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		201043
MK 08	41.0	300041
KYM 92	41.	300374
OYK 96	27.	305959
INV 82	5.26	301577
KKP	13	3031577
		300012
		300372

31 KIRKKOKATU 1a, KYMINLAAKSON OSUUSLIKE

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1923 Maakunnallisesti merkittävä
 Väinö Vähäkallio
 Punatiili
 Julkisivuiltaan punatiilinen, taitekatteinen 1920-luvun liiketalo.
 Tyyliltään 20-luvun klassismia.

RKY 09		201049
MK 08	46.0	300046
KYM 92	46.	300256
OYK 96	48.	300450
INV 82	1.3	305928
KKP		

32 MUSEOKATU 7 - 13

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1923 Maakunnallisesti merkittävä
 Akseli Toivonen
 Puu
 Harvinaisen hyvin säilynyt kahdeksasta 1920-luvun
 asuinrakennuksesta sekä pihapiiristä muodostuva
 aluekokonaisuus. Klassismin tyyliin edustavat hillityt
 koristeaiheet mm. kaari-ikkunat sekä pilasterit.

RKY 09		202924
MK 08	55.0	300054
KYM 92	55.	300535
OYK 96	30.	306065
INV 82	10.74	100040
KKP		

33 RUUKINKATU 9, KOTKAN KLUBI

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1926 Maakunnallisesti merkittävä
 Sven Kuhlefelt
 Kivi
 1920-luvun taitekatteinen klassistinen rakennus.
 Kokoonmistilana kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä.

RKY 09		300056
MK 08	57.0	201059
KYM 92	57.	300452
OYK 96	53.	305977
INV 82	1.2	204080
KKP		

34 KORKEAVUORENKATU 8, VUORELANKULMA

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1927 Valtakunnallisesti merkittävä
 Kaarlo Könönen
 Kivi
 Komea klassistinen 1920-luvun kaupunkirakennus erittäin
 hallitsevalla paikalla. Ympäristössään keskeinen ja korvamaton.
 Pihapiirissä suojeltu talousrakennus.

RKY 09	x	300057
MK 08	58.0	300400
KYM 92	58.	201060
OYK 96	56.	305938
INV 82	11.82	
KKP	46	

35 KESKUSKATU 9, LIIKE- JA ASUINRAKENNUS, HALOSEN TALO

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1929 Maakunnallisesti merkittävä
 Kaarlo Könönen
 Kivi
 Kivirakenteinen kaupunkitalo edustaa 20-luvun klassismia
 Kauppatorin ympäristössä.

RKY 09		305920
MK 08	63.0	201065
KYM 92	63.	300352
OYK 96	59.	300062
INV 82	2.10	
KKP		

36 KOULUKATU 25, ENT. PUHELINYHDISTYKSEN TALO

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1925 Maakunnallisesti merkittävä
 Väinö Vähäkallio
 Kivi
 20-luvun klassistinen konttorirakennus, jossa hyvin yksilölliset
 ikkuna-aukot sekä koristeaiheet.

RKY 09		300415
MK 08	66.0	201068
KYM 92	66.	300065
OYK 96	50.	305947
INV 82	12.96	
KKP		

37 KIRKKOKATU 6, KAUPUNGIN RAHATOIMISTO

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1934 Valtakunnallisesti merkittävä
 Pauli Blomstedt
 Kivi
 Valtakunnallisestikin merkittävä funktionalistinen
 konttorirakennus 1930-luvulta. Entinen Suomalainen
 Säästöpankki, nykyisin kaupungin virastona. Sisätiloiltaan
 erityisen hyvin säilynyt.

RKY 09	x	300068
MK 08	69.0	300336
KYM 92	69.	301716
OYK 96	71.	201071
INV 82	2.6	305930
KKP	9	

38 RUOTSINSALMENKATU 12, OSUUSLIIKE LIITON TALO

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1936 Maakunnallisesti merkittävä
 E. Huttunen, K. Aulanko
 Kivi
 Edustava 1930-luvun funktionalistinen tavaratalo-rakennus.
 Tärkeä osa Sibeliuksen puiston ja keskuskadun ympäristöä.

RKY 09		201081
MK 08	71.0	300070
KYM 92	71.	300375
OYK 96	74.	305974
INV 82	9.46	300380
KKP	4	

39 GUTZEITINTIE 1, KONTTORIRAKENNUS, ENSO GUTZEIT

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1937 Valtakunnallisesti merkittävä
 Väinö Vähäkallio
 Kivi
 Funktionalistinen konttorirakennus. Pyöreä poikittaispääty, jossa
 ylämpänä katettu parveke.

RKY 09	x	300071
MK 08	72.0	201082
KYM 92	72.	306118
OYK 96	76.	
INV 82	8.117	
KKP	11	

40 KORKEAVUORENKATU 2 - 4, MERIKOTKA

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1938 - 1939 Maakunnallisesti merkittävä
 Antero Pernaja
 Kivi
 Erittäin kookas ja merkittävä funktionalistinen 1930-luvun
 kaupunkikerrostalo. Tuo oman aikakautensa merkittävän lisän
 Kotkan kirkkopuiston ympäristöön.

RKY 09		300075
MK 08	75.0	300391
KYM 92	75.	201085
OYK 96	80.	305936
INV 82	11.86	
KKP		

41 KOTKANTIE 2B, LEVY- JA KATTILAPAJA

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1939 Maakunnallisesti merkittävä

Kivi

Tyylikäs 1930-luvun funktionalistinen teollisuushalli. Erityispiirteinä erityisen suuret ikkunapinnat.

RKY 09		300079
MK 08	79.0	306124
KYM 92	79.	
OYK 96	84.	
INV 82	12.94	
KKP		

42 KIRKKOKATU 9, TORNIOJAVA, ENT. KOP:N TALO

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1930 Maakunnallisesti merkittävä

Väinö Vähäkallio

Punatiili

Punatiilinen pankki- / asuinrakennus, tyyliltään 20-luvun klassismia. Merkittävä osa Sibeliuksen puiston ympäristöä.

RKY 09		300381
MK 08	80.0	201090
KYM 92	80.	305975
OYK 96	68.	
INV 82	9.45	
KKP	3	

43 LAIVURINKATU 10, ENT. SAVOKARJALAN TUKKU OY

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1931 Maakunnallisesti merkittävä

Armas Laitinen

Punatiili

Mielenkiintoinen 1920-luvun varastorakennus, jonka julkisivussa keskeisesti torni. Tyylillisesti 20-luvun klassismia / funktionalismia

RKY 09		300081
MK 08	81.0	201091
KYM 92	81.	305951
OYK 96	69.	301628
INV 82	3.17	300961
KKP		

44 KYMENLAAKSONKATU 27, DATARIINA, ENT. TYTTÖLYSEO

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1937 Maakunnallisesti merkittävä

Toivo Salervo

Kivi

Ajalle tyypillinen edustava koulurakennus. Tyyliltään hienostunut sekoitus 20-luvun klassismia ja funktionalismia. Laajennus V.I. Myyrinmaa 1956, H. Laitila 2004, 2008

RKY 09		300082
MK 08	82.0	300560
KYM 92	82.	201092
OYK 96	78.	305948
INV 82	16.114	
KKP		

45 VUORIKATU 2, VARASTORAKENNUS

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1937 Paikallisesti merkittävä

Iivari Penttilä

Punatiili

Kaksikerroksinen punatiilinen varastorakennus. Muutoksia Reino Ahjopohja 1948.

RKY 09		300211
MK 08		305985
KYM 92		
OYK 96		
INV 82		
KKP		

46 POHJOISPUISTOKATU 1, VILLA JENSEN

1954 Maakunnallisesti merkittävä
G. Blakstad, H. Munthe-Kaas
Kivi
Norjalaisten arkkitehtien piirtämä alun perin laatikkotehtaan johtajan asunnoksi. Erityisen sopusuhtainen rakennus sekä pihapiiri. Pihaa kiertää jyrkät tiilialueet.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300421
MK 08	87.0	301616
KYM 92	87.	201097
OYK 96	92.	305961
INV 82	13.101	301617
KKP		

47 RUUNUNMAANKATU 2, HOVINSAAREN KANSAKOULU

1908 Maakunnallisesti merkittävä
K. Lindahl, V. Thome
Kivi
Ympäristössään hallitseva komea jugend-tyylinen koulurakennus.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300091
MK 08	90.0	305990
KYM 92	90.	301745
OYK 96		
INV 82		
KKP	17	

48 KYMENLAAKSONKATU 31, KOTEKON ASUINRAKENNUKSET 2 KPL.

1951 Maakunnallisesti merkittävä
Erkki Lindroos
Kivi
Kaksi funktionalistista mittakaavaltaan sopusuhtaista asuinrakennusta. Kuuluvat erottamattomana osana Kotekon koulukokonaisuuteen.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300276
MK 08	89.0	300277
KYM 92	89.	
OYK 96	88.	
INV 82		
KKP	1	

SUOJELTAVAKSI ESITETTY RAKENNUS

Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai kaupunkikuvan kannalta arvokas rakennus. Suojelun yksityiskohtainen toteuttamistapa ratkaistaan asemakaavatasolla.

AIEMMAT INVENTOINNIT:

- RKY 09 Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö 2009
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee rky-aluerajauksen sisäpuolella
- MK 08 Maakuntakaava 2008, Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet -liite
Numero viittaa maakuntakaavan liitteen kohdenumerointiin
- KYM 92 Kymenlaakson rakennuskulttuuri -teos 1992
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- OYK 96 Kotkansaaren osayleiskaava 1996
Numero viittaa osayleiskaavan kohdenumerointiin
- INV 82 Kotkansaari, Merkittävät ympäristöt ja rakennukset -teos 1982
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- KKP Kansallinen kaupunkipuisto, Rakennetut kulttuuriarvokohteet -liite 2012
Numero viittaa puiston perustamisen yhteydessä laaditun liitteen kohdenumerointiin
s.-merkinnällä oleva kohde on puiston perustamisen yhteydessä esitetty suojeltavaksi
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee alueella ilman liitteessä esitettyä suojelustatusta

1 RUOTSINSALMENKATU 6, VPK:N TALO

1889 / 1893 / 1912 Valtakunnallisesti merkittävä
P. O. Nyman / Vilho Penttilä / Akseli Toivonen
Puu
Monessa vaiheessa rakennettu yhdistystalo, klassismin ja jugendin piirteitä. Rakennus on toiminut mm. teatterina, huvihuoneistona sekä myynti- ja näyttelytiloina. Kotkan vanhin monitoimitalo. Keskeinen osa Isonpuiston ympäristöä.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	x 300006
MK 08	7.0 300359
KYM 92	7. 201004
OYK 96	10. 305972
INV 82	5.24
KKP	35s.

2 TYÖMIEHENKATU 9, ASUINRAKENNUS

1889 Paikallisesti merkittävä
P. O. Nyman
Puu
Kertaustyyli

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	9.
INV 82	
KKP	

3 MERIKATU 3, MUISTOJEN TALO ENT. ASUINRAKENNUS

1890-l loppu Paikallisesti merkittävä
Puu
Kertaustyyli. Sopusuhtainen, ulkoasultaan hyvin säilynyt puurakennus.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300364
MK 08	301643
KYM 92	
OYK 96	
INV 82	7.39
KKP	34s.

4 MERINIEMI

1898 / 1910-luku Valtakunnallisesti merkittävä
Th. Borchardt / B. Brunila, M. Enegren
Puu
Alun perin Konsuli Gullichsenin kesäasunnoksi rakennettu erittäin koristeellinen kertaustyyliä edustava huvila. Useita muutoksia 1900-luvulla. Yhtenäinen useamman rakennuksen sekä ympäröivän puiston luoma pihapiiri.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	x 300016
MK 08	304123
KYM 92	16. 201015
OYK 96	15. 305988
INV 82	116 301558
KKP	31s.

5 KESKUSKATU 33, KONSERTTITALO, ENT. TYÖVÄENTALO

1907, 1948 - 1954, 1987 Maakunnallisesti merkittävä
Eliel Saarinen
Punatiili
Jugend-tyylinen entinen työväentalo. Tuhoutui pahoin sodassa, Korjattiin 1948 - 1954. Liittyy kiinteästi Kotkan, Suomen ja kansainvälisen työväenliikkeen historiaan. Korjattiin konserttitaloksi 1987.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300029
MK 08	29.0 201029
KYM 92	29. 305942
OYK 96	38.
INV 82	67
KKP	30s.

6 KIRKKOKATU 15, KOTKAN LYSEO Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1905 / 1940 Valtakunnallisesti merkittävä
Nyström, Petrelius, Penttilä / Vähäkallio, Välikangas
Kivi
Edustava jugend-tyylinen koulurakennus. Julkisivuissa koristeelliset mosaiikki-kuviot. Taitavasti tyyliin sovitettu laajennus Vähäkallio, Välikangas 1940. Keskeinen osa Kotkan kirkon ympäristöä.

RKY 09	x	300030
MK 08	30.0	300398
KYM 92	30.	301690
OYK 96	37.	305933
INV 82	11.90	
KKP	43s.	

7 KAIVOKATU 18, KIRKKOKATU 20, ASUIN- JA LIIKERAKENNUS Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1907 / 1941 Maakunnallisesti merkittävä
K. Lindahl, V. Thome / Riihimäki, Illukka
Kivi
Jugend. Entinen Postitalo. Kaivokadun puoleinen funkis-tyylinen siipi muutettu / jatkettu Riihimäki, Illukka 1941.

RKY 09		300031
MK 08	31.0	300390
KYM 92	31.	201031
OYK 96	43.	305934
INV 82	9.54	
KKP	41s.	

8 KESKUSKATU 19, KÄRÄJÄOIKEUS, ENT. SUOMEN PANKKI Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1909 Maakunnallisesti merkittävä
Gustaf Nyström
Kivi
Graniittijulkisivuinen vanha osa kansallisromanttista tyyliä. Pihan puolella useita muutoksia ja lisäyksiä. Keskeinen osa Sibeliuksen puiston ympäristöä.

RKY 09		300033
MK 08	33.0	300515
KYM 92	33.	305924
OYK 96	39.	201033
INV 82	9.49	
KKP	32s.	

9 KIRKKOK. 11, KAIVOK. 19, ASUIN- JA LIIKERAK, HEILIÖN TALO Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1909 - 1914 Maakunnallisesti merkittävä
Kivi
Edustava 1900-luvun alun kaupunkirakennus. Jugend-piirteiset rapautetut tiilikoristeaiheiset julkisivut. Vuosien saatossa useita muutoksia.

RKY 09		300038
MK 08	38.0	300314
KYM 92	38.	201039
OYK 96	44.	305931
INV 82	9.51	
KKP	42s.	

10 KOTKANKATU 13, KOTKAN LYSEO, GLOBUS Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1911 Valtakunnallisesti merkittävä
Essen, Kallio, Ikäläinen
Kivi
Rakennettu alun perin kauppaopistoksi. Jugend-aiheinen koristeellinen koulurakennus. Nykyisin lukion käytössä oleva rakennus toimi aiemmin myös Kymenlaakson maakuntamuseona.

RKY 09	x	300039
MK 08		302411
KYM 92	39.	201040
OYK 96	45.	305943
INV 82	11.81	
KKP	45s.	

11 MARIANKATU 18, VAPAAKIRKKO BEETEL

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1914 Maakunnallisesti merkittävä
 Arthur Gauffin
 Puu
 Jugend-vaikutteinen ja jyrkkäkattoinen koristeellinen puukirkko.

RKY 09		300042
MK 08	42.0	300397
KYM 92	42.	201044
OYK 96	28.	305897
INV 82	66	
KKP		

12 KESKUSKATU 51, VANHA VESITORNI, HAUKKAVUORI

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1914 Maakunnallisesti merkittävä
 Jussi Paatela
 Kivi
 Graniittijalustan päällä kohoava 8-kulmainen jugend-tyylinen torni. Alusta lähtien toiminut myös näkötorina ja kahvilana.

RKY 09		300043
MK 08	43.0	302514
KYM 92	43.	201045
OYK 96	46.	305914
INV 82	16.111	
KKP	27s.	

13 KIRKKOKATU 13, VANHAN PALOASEMAN KIVIOSA

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1923 Paikallisesti merkittävä
 M. Eerikäinen
 Kivi
 20-luvun klassismi. Talous- / asuinrakennus vanhan paloaseman tontilla. Erottamaton osa vanhan paloaseman pihapiiriä.

RKY 09	x	300468
MK 08		302493
KYM 92		201019
OYK 96	49.	305932
INV 82		
KKP	x	

14 KYMENLAAKSONKATU 23, MILJOONATALO

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1923 Paikallisesti merkittävä
 John Halleen
 Puu / kivi
 Rapattu maanpäällinen kellariosa sekä kertaustyylinen yläosa. Remontoitu ja uudistettu voimakkaasti pihapiirin uudisrakentamisen yhteydessä 2008.

RKY 09		300204
MK 08		300264
KYM 92		
OYK 96	1.r	
INV 82		
KKP		

15 VETURITALLINTIE 1 JA 3, ASUINRAKENNUKSET 2 KPL.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

1920-luku Paikallisesti merkittävä
 Puu
 2 sopusuhtaista rautatieläisille rakennettua asuinrakennusta. Osa Kotkan rautatieaseman ympäristöä.

RKY 09		306148
MK 08		304139
KYM 92		
OYK 96	29.	
INV 82	12.93	
KKP		

16 KOTKANTIE 1, KOTKAN RAUTATIEASEMA

1925 Maakunnallisesti merkittävä
Thure Hällström
Punatiili
Edustava 1920-luvun punatiilinen asemarakennus. Klassismin piirteissä vaikutteita myös keskieuropalaisesta rakentamisesta. Pihapiirissä "kivikukko", eli sodanaikainen rautatieohjauskeskus.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300047
MK 08 47.0	201051
KYM 92 47.	306148
OYK 96 51.	304140
INV 82 12.92	304141
KKP 47s.	

17 KESKUSKATU 15, KAUPUNGINTEATTERI

1927 Maakunnallisesti merkittävä
Väinö Vähäkallio
Kivi
20-luvun klassismi. Entinen suojeluskunnan talo. 1950 alkaen suuria muutoksia. Alkuperäisestä parhaiten säilynyt on erityisen merkittävä Keskuskadun puoleinen julkisivu.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300064
MK 08 65.0	300370
KYM 92 65.	301656
OYK 96 57.	305922
INV 82 9.56	201067
KKP 38s.	

18 KESKUSKATU 23, ASUIN- JA LIKERAKENNUS KOTKANLINNA

1928 Maakunnallisesti merkittävä
Väinö Vähäkallio
Kivi
Edustava 1920-luvun kaupunkirakennus. Tyyllisesti 20-luvun klassismia. Elokvateatteri-interiööri 1930-luvulta. Merkittävä osa Sibeliuksen puiston ympäristöä.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300049
MK 08 50.0	300339
KYM 92 50.	201053
OYK 96 61.	305925
INV 82 9.50	
KKP	

19 PUISTOTIE 2 - 4, ASUINRAKENNUS

1928 Paikallisesti merkittävä
A.V. Willberg
Kivi
Kookas nauhamainen 1920-luvun asuinrakennus. Tyyllisesti 20-luvun klassismia.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300272
MK 08	300273
KYM 92	
OYK 96 2.r	
INV 82	
KKP	

20 MERIKATU 1, KAUPPIAITTEN LEIPOMO

1929 Maakunnallisesti merkittävä
Jalmari Lankinen
Kivi
Sopusuhtainen alun perin leipomoksi rakennettu rakennus. Julkisivut 20-luvun klassismia / funktionalismia. Nykyisin kaupungin toimistorakennuksena.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300073
MK 08 53.0	300367
KYM 92 53.	301642
OYK 96 67.	305954
INV 82 7.37	
KKP 34s.	

21	KORKEAVUORENKATU 20, ASUINRAKENNUS, TULLIMIESTEN TALO			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1926	Paikallisesti merkittävä	RKY 09			300428
	Elias Paalanen		MK 08			305987
	Kivi		KYM 92			
	Suuri 1920-luvun kaupunkirakennus. Tyyllisesti 20-luvun klassismia.		OYK 96	54.		
			INV 82			
			KKP			
22	KORKEAVUORENKATU 22, ASUINRAKENNUS, OPETTAJIEN TALO			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1926	Paikallisesti merkittävä	RKY 09			300055
	Jussi ja Toivo Paatela		MK 08			300490
	Kivi		KYM 92	56.		201058
	1920-luvun kaupunkirakennus. Rapattu julkisivu / tiilipäädty. Koristaiheissa ja sisäänkäynneissä 20-luvun klassismin piirteet. Ikkunoissa funktionalismin vaikutteita.		OYK 96	55.		305940
			INV 82	15.110		
			KKP			
23	MARIANKATU 24, PANKKITALO			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1927	Paikallisesti merkittävä	RKY 09			300305
	A.W. Willberg		MK 08			304126
	Kivi		KYM 92			
	1920-luvun kaupunkirakennus, jossa sekä klassismin ja funktion piirteitä. Mariankadun puoleisessa julkisivussa erityisen näyttävä portaali, jossa on nähtävillä muistumia Lähidän muinaisista porttiaiheista.		OYK 96	63.		
			INV 82			
			KKP			
24	RUOTSINSALMENKATU 3, ASUINRAKENNUS			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1928	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09			300058
	Armas Laitinen		MK 08	59.0		300496
	Kivi		KYM 92	59.		305969
	Tyylipuhdasta 20-luvun klassismia edustava pieni kaupunkikivitalo.		OYK 96	62.		201061
			INV 82	6.33		
			KKP			
25	KESKUSKATU 13, KINOHALLIN TALO			Aiemmat inventoinnit		Pakki nro.
	1929	Maakunnallisesti merkittävä	RKY 09			300059
	Kaarlo Könönen		MK 08	60.0		300369
	Kivi		KYM 92	60.		201062
	Tyyllisesti 20-luvun klassismia. Keskellä rapattua julkisivua komea antiikin pilasteriaihe. Rakennuksen sisällä oleva elokuvateatteri on nykyisin kaupunginteatterin käytössä.		OYK 96	58.		305921
			INV 82	9.55		
			KKP			

26 KESKUSKATU 28, KESKUSKOULU

1929
Kaarlo Borg
Kivi
20-luvun klassismia edustava komea koulurakennus.
Graniittiperustuksessa, ikkuna-aukoissa sekä räystäillä
näyttäviä aikakauden yksityiskohtia.

Maakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300060
MK 08	61.0	300494
KYM 92	61.	301694
OYK 96	64.	300495
INV 82	72	305926
KKP	29s.	301695
		301902

27 KESKUSKATU 17, KOTKANKESKUS, WAARAMAAN TALO

1927
Kaarlo Könönen
Punatiili
Punatiilinen 20-luvun klassismia edustava kaupunkirakennus.
Keskeinen osa Sibeliuksen puiston ja Keskuskadun ympäristöä.

Maakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300061
MK 08	62.0	300514
KYM 92	62.	201064
OYK 96	60.	305923
INV 82	9.47	
KKP	33s.	

28 KESKUSKATU 30, KAUPUNGIN SAIRAALAN MERKITTÄVIMMÄT OSAT

1922 / 1936 - 1938
K. Könönen, M. Schjerfbeck / J. Paatela
Kivi
Edustava 20-luvun klassistinen sairaalarakennus, symmetriset
piirteet, porttiaiheet ja parvekkeet. Laajennus funktionalismia
Jussi Paatela 1936 - 1938. Kokonaisuutena mielenkiintoinen,
kerroksellinen sekä kaupunkikuvallisesti merkittävä.

Maakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		201066
MK 08	64.0	300434
KYM 92	64.	300063
OYK 96	47.	200113
INV 82	16.113	201198
KKP		305927
		301650
	301651	300692
	301652	300693
		300694

29 SATAMAKATU 2, ASUINRAKENNUS

1920-luku
Punatiili
Edustava punatiilinen kaupunkitalo, tyyllisesti 20-luvun
klassismia.

Maakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300066
MK 08	67.0	305978
KYM 92	67.	201069
OYK 96	52.	
INV 82	11.85	
KKP		

30 KIRKKOKATU 10, APTEEKKITALO

1930-luku
Kivi
Esimerkki alun perin kertaustyyllisen kaupunkitalon
muuttamisesta klassismin ja 1930-luvun henkeen. Korotus ja
1930-luvun ulkoasu K. Könönen. Keskeinen osa Kotkan
Kauppatorin ympäristöä.

Paikallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		306851
MK 08		300332
KYM 92		305986
OYK 96	72.	
INV 82		
KKP		

31 KUSTAANKATU 2, KAUPUNGINTALO

1934 Valtakunnallisesti merkittävä
Erkki Huttunen
Kivi
Erittäin suurikokoinen virastorakennus, joka on tyyllisesti funktionalismia. Rakennus toteutettiin kansallisen kilpailun perusteella. Hanke toteutui vain osittain. Sisätilojen mosaiikit Bruno Tuukkanen. Kotkan Kauppatoria hallitseva elementti.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	x 300067
MK 08	68.0 302240
KYM 92	68. 201070
OYK 96	70. 305918
INV 82	2.7 300347
KKP	39s.

32 RAUTATIENTKATU 2, LIKERAKENNUS ENT. SOK:N KONTTORI

1935 Paikallisesti merkittävä
Erkki Huttunen
Kivi
Funktionalistinen liikerakennus, joka on tyyppilinen esimerkki Erkki Huttusen SOK:lle tekemistä töistä. Varasto-osan korotus 1959. Asemakaavoituksella tulee varmistaa rakennuksen liiketoimintaedellytykset suojelun rinnalla.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300419
MK 08	201072
KYM 92	70. 300069
OYK 96	73. 305965
INV 82	12.95
KKP	

33 GUTZEITINTIE 12, KAUPPIAITTEN LEIPOMO

1937 Maakunnallisesti merkittävä
A. Härkönen
Kivi
Funktionalistinen alun perin leipomoksi rakennettu liikerakennus. Ajalle tyyppilliset näyttävät porrashuoneiden lasipinnat sekä tuuletusparvekkeet.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300072
MK 08	73.0 300366
KYM 92	73. 301527
OYK 96	75. 305913
INV 82	7.38 201083
KKP	34s.

34 KOULUKATU 10, HOTELLI MERITORNI

1937 Maakunnallisesti merkittävä
K.J. Ahlskog
Kivi
Erittäin kookas 1930-luvun asuin-, hotelli- ja liikerakennus, jonka kulmassa torniaihe. Tyyllisesti funktionalismia. Alueen kaupunkikuvaa hallitseva elementti.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300074
MK 08	74.0 300548
KYM 92	74. 201084
OYK 96	77. 305945
INV 82	71
KKP	

35 SATAMAKATU 7, RAVINTOLA KAIRO

1937 Paikallisesti merkittävä
Iivari Penttilä
Puu
Puufunktionalismia. Satamaravintolana erittäin tärkeä osa kotkalaista kulttuurihistoriaa sekä sataman historiaa. Pääsisäänkäynnin portaikko erityisen hieno esimerkki elävästä kulttuurihistoriasta. Laajennus 2002.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300341
MK 08	301599
KYM 92	
OYK 96	
INV 82	
KKP	

36 RAUHANKATU 4, RAUHANLINNA

1938 - 1940
Matti Hämäläinen
Kivi
Tyyliltään funktionalistinen kaupunkikerrostalo.

Maakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300076
MK 08	76.0	300451
KYM 92	76.	305929
OYK 96	81.	
INV 82	2.5	
KKP		

37 MERIKATU 2, KOTKAN PUISTOTALO

1938
Jussi Paatela
Kivi
Erittäin edustava funktionalistinen kaupunkikerrostalo, joka kuvastaa hyvin aikakautensa rakennustaiteellisia päämääriä.

Maakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300077
MK 08	77.0	300356
KYM 92	77.	305952
OYK 96	79.	
INV 82	7.36	
KKP		

38 VUORIKATU 1, OY KOTKA STEVEDORING

1938
Bertel Liljequist
Kivi
Hyvä esimerkki 1930-luvun funkis asuinkerrostalosta.

Maakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300454
MK 08	78.0	300078
KYM 92	78.	305984
OYK 96	82.	
INV 82	1.1	
KKP		

39 OPISTOKATU 6, 8, ASUINRAKENNUS

1930
Kaarlo Könönen
Kivi
1920-luvun klassismin henkeen rakennettu suuri asuinkerrostalo. Vaurioitui pahoin II-maailmansodan pommituksissa.

Paikallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09		300410
MK 08		300411
KYM 92	83.	
OYK 96	66.	
INV 82	73	
KKP		

40 KOTKANKATU 16, PIISPALA, ASUIN- JA LIIKERAKENNUS

1938
Veikko Kallio
Kivi
Suuri funktionalistinen kaupunkikerrostalo. Kuuluu keskeisesti Kotkan kirkkopuistoa ympäröivään kaupunkirakennusmuuriin.

Valtakunnallisesti merkittävä

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	x	300312
MK 08		
KYM 92		
OYK 96	83.	
INV 82		
KKP		

41	KYMENLAAKOSNKATU 28, VIRKAMIESTALOT 2 KPL.	Aiemmat inventoinnit Pakki nro.
	1949 Paikallisesti merkittävä Reino Ahjopohja Kivi Kahden asuinkerrostalon muodostama sopusuhtainen kokonaisuus. Tyylillisesti sodan jälkeistä funktionalismia.	RKY 09 300556 MK 08 KYM 92 OYK 96 7.r INV 82 KKP
42	PUUTARHAKATU 23, RAKENNUSMESTARIENTALO	Aiemmat inventoinnit Pakki nro.
	1950 Paikallisesti merkittävä A.O. Bengts Kivi Sodan jälkeistä funkista edustava kaupunkikerrostalo. Keskeinen osa Puistotien-Puutarhakadun rakennusryhmää.	RKY 09 300271 MK 08 KYM 92 OYK 96 9.r INV 82 KKP
43	PUISTOTIE 6, ASUINRAKENNUS	Aiemmat inventoinnit Pakki nro.
	1950 Paikallisesti merkittävä Reino Ahjopohja Kivi Mielenkiintoinen katulinjasta sisäänvedetty pieni funkistyylinen asuinkerrostalo. Merkittävä osa Puistotien kaupunkirakennusmuuria.	RKY 09 300274 MK 08 KYM 92 OYK 96 10.r INV 82 KKP
44	PUISTOTIE 8, ASUINRAKENNUS	Aiemmat inventoinnit Pakki nro.
	1950 Paikallisesti merkittävä E. Tuompo Kivi Funkistyylinen kaupunkikerrostalo. Erityisen edustavat porrashuoneiden lasipintaiset sisäänkäynnit. Merkittävä osa Puistotien kaupunkirakennusmuuria.	RKY 09 300275 MK 08 KYM 92 OYK 96 11.r INV 82 KKP
45	PUISTOTIE 9 - 11, KOTKAN MAAUIMALA	Aiemmat inventoinnit Pakki nro.
	1950 / 1968, 1970 Paikallisesti merkittävä Ilmari Niemeläinen / E. Teräsvirta Kivi Maaumala I. Niemeläinen 1950-luku. Ulkokatsomo E. Teräsvirta 1968 Samalla tontilla sijaitsee E. Teräsvirran uimahallirakennus 1970. Laajennus 1996. Keskeinen osa kotkalaisessa liikunta- ja urheiluelämässä.	RKY 09 301808 MK 08 302519 KYM 92 301832 OYK 96 29.r INV 82 KKP x

46 KOTKANKATU 20, ENT. HANKKIJANTALO

1951 Paikallisesti merkittävä
A.O. Bengts
Kivi
Funktionalistinen liikerakennus. Asemakaavoituksella tulee
varmistaa rakennuksen liiketoimintaedellytykset suojelun
rinnalla.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300405
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	12.r
INV 82	
KKP	

47 RAUTATIENKATU 4, ENT. LIITON LEIOMO

1951 Paikallisesti merkittävä
A. Lehtinen
Kivi
Funktionalistinen liikerakennus. Asemakaavoituksella tulee
varmistaa rakennuksen liiketoimintaedellytykset suojelun
rinnalla.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300420
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	13.r
INV 82	
KKP	

48 PUUTARHAKATU 25, ASUINRAKENNUS

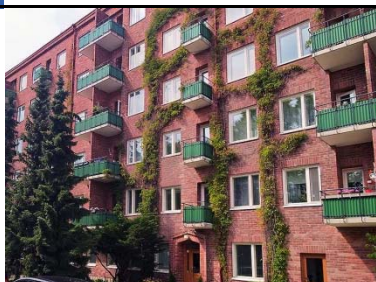

1951 Paikallisesti merkittävä
Reino Ahjopohja
Kivi
Sodan jälkeistä funkista edustava kaupunkikerrostalo.
Keskeinen osa Puistotien-Puutarhakatun rakennusryhmää.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300270
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	15.r
INV 82	
KKP	

49 MERIKATU 4, ASUINRAKENNUS

1951 Maakunnallisesti merkittävä
A-O Bengts
Punatiili
Erittäin sopusuhtainen ja mielenkiintoinen asuinkerrostalo.
Edustaa sodanjälkeistä ruotsalaisvaikutteista rakennuskautta.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300085
MK 08	85.0
KYM 92	85.
OYK 96	89.
INV 82	7.35
KKP	34s.

50 RUUKIUNKATU 16, TOIMISTO- JA HUOLTORAKENNUS ANKKURI

1951 Paikallisesti merkittävä
Reino Ahjopohja
Kivi
Funkistyylinen toimisto-, huolto- ja ruokalarakennus. Erityisen
merkittävä osa kotkalaisessa satamahistoriassa. Rakennuksen
sisällä ns. huutosali, jossa ahtaajien työt jaettiin
vuosikymmenten ajan.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300205
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	16.r
INV 82	
KKP	

51

RUOTSINSALMENKATU 4, ASUINRAKENNUS

Aiemmat inventoinnit

Pakki nro.

1952

Maakunnallisesti merkittävä

A-O Bengts

Kivi

Tornimainen, mielenkiintoinen asuinkerrostalo. Edustaa sodanjälkeistä ruotsalaisvaikuteista rakennuskautta.

RKY 09		300086
MK 08	86.0	300358
KYM 92	86.	305970
OYK 96	90.	
INV 82	7.34	
KKP	34s.	

52

KYMENLAAKSONKATU 29, KOTEKO, OPPILAITOS

Aiemmat inventoinnit

Pakki nro.

1952

Maakunnallisesti merkittävä

Elma ja Erik Lindroos

Kivi

Erittäin suuri sodan jälkeistä rakentamista edustava koulukokonaisuus.

RKY 09		300575
MK 08	89.0	
KYM 92	89.	
OYK 96	88.	
INV 82		
KKP	28s.	

53

RUUTIKELLARI, KATARIINA

Aiemmat inventoinnit

Pakki nro.

1800-l alku

Valtakunnallisesti merkittävä

Kivi

Ruotsinsalmen linnoitusyhdyksunnan aikainen ruutikellari.

RKY 09	x	201782
MK 08	1.0	
KYM 92	1.	
OYK 96	SM6	
INV 82		
KKP	x	

54

RUUTIKELLARI, VALTION RAUTATIEALUE KOTKANSAARI

Aiemmat inventoinnit

Pakki nro.

1800-l alku

Maakunnallisesti merkittävä

Kivi

Ruotsinsalmen linnoitusyhdyksunnan aikainen ruutikellari.

RKY 09		304130
MK 08	1.0	
KYM 92	1.	
OYK 96	SM2	
INV 82		
KKP		

S

MERKITTÄVÄ RAKENNUS

Rakennus on aikakautensa edustajana, kaupunkikuvan kannalta tai ympäristön osana merkittävä. Mahdollisen rakennussuojelun tarve ratkaistaan tulevien asemakaavojen yhteydessä.

AIEMMAT INVENTOINNIT:

- RKY 09 Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö 2009
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee rky-aluerajauksen sisäpuolella
- MK 08 Maakuntakaava 2008, Kymenlaakson rakennuskulttuurikohteet -liite
Numero viittaa maakuntakaavan liitteen kohdenumerointiin
- KYM 92 Kymenlaakson rakennuskulttuuri -teos 1992
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- OYK 96 Kotkansaaren osayleiskaava 1996
Numero viittaa osayleiskaavan kohdenumerointiin
- INV 82 Kotkansaari, Merkittävät ympäristöt ja rakennukset -teos1982
Numero viittaa teoksen kohdenumerointiin
- KKP Kansallinen kaupunkipuisto, Rakennetut kulttuuriarvokohteet -liite 2012
Numero viittaa puiston perustamisen yhteydessä laaditun liitteen kohdenumerointiin
s.-merkinnällä oleva kohde on puiston perustamisen yhteydessä esitetty suojeltavaksi
x-merkinnällä oleva kohde sijaitsee alueella ilman liitteessä esitettyä suojelustatusta

1	HAUKKAVUORENK. 5, PÄIVÄKOTI, ENTINEN HUVILA NO:1	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1905 Valtakunnallisesti merkittävä Nyström, Petrelius, Penttilä Puu Osin paanuverhoiltu jugend-huvila. Huvila-alueen viidestä huvilasta ainoa säilynyt. Useita muutoksia vuosian saatossa.	RKY 09 x MK 08 KYM 92 25. OYK 96 19. INV 82 16.115 KKP	300025 301744 201025 305989
2	PAPINKATU 6	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	Maakunnallisesti merkittävä Puu Kertaustyyli. Kahden rakennuksen ryhmä, jotka kuuluvat erinomaisesti säilyneeseen 1900-luvun alun pihapiirikokonaisuuteen.	RKY 09 MK 08 36.0 KYM 92 36. OYK 96 INV 82 KKP	300003 300036 201037 200997
3	HIETASENTIE 3, SATULINNA HOVINSAARI	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1906 Valtakunnallisesti merkittävä Rapattu "nutikka" -rakenne Jugend-tyylinen konttori valmistui alun perin tehtaanjohtaja Nerdrumin asunnoksi. Tyyllisesti rakennuksen ulkoasu sekä sisätilat ovat säilyneet erinomaisesti. Merkittävä osa Hovinsaaren sellutehtaan RKY-aluetta.	RKY 09 x MK 08 91.0 KYM 92 91. OYK 96 INV 82 KKP	306121
4	KOTKANTIE 3, KOTKAN PUISTOTOIMI, ENT. ASUINRAKENNUS	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1890 Paikallisesti merkittävä P.O. Nyman ? Puu Kuuluu Kotkan parhaiten säilyneeseen 1900-luvun alun puukaupunkialueeseen. Samalla tontilla uusklassistinen entinen sähkölaitos 1928.	RKY 09 MK 08 KYM 92 90. OYK 96 INV 82 KKP	302214
5	TAMMIK. 3 JA 14 SEKÄ MÄNTYK. 10 - 22, KATARIINA	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1920-luku Valtakunnallisesti merkittävä Puu 1920-luvun asuinrakennuksia 7 kpl, 4 Tammikadun ja 3 Mäntykadun varrella. Osin suhteellisen hyvin säilyneitä, osin runsaasti muuttuneita.	RKY 09 x MK 08 KYM 92 OYK 96 65. INV 82 Y17 KKP	

6	RUUKINKATU 11, ASUIN- JA LIIKERAKENNUS	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1938	Paikallisesti merkittävä	RKY 09 300453
	Bertel Liljequist		MK 08
	Kivi		KYM 92
	Funkis-tyylinen rapattu kaupunkikerrostalo. Julkisivuja elävöittää aikakaudelle tyypilliset parvekeratkaisut.	OYK 96 4.r	
		INV 82	
		KKP	
7	RUUNUNMAANKATU 5, LIIKE- JA ASUINRAKENNUS	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1939	Paikallisesti merkittävä	RKY 09 302951
			MK 08
	Kivi		KYM 92
	Erityisen sopusuhtainen asuin- ja liikerakennus Hovinsaaren keskusta-alueella.	OYK 96	
		INV 82	
		KKP	
8	GUTZEITINTIE 6,8, JA 10, KOTOLA I, II JA III	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1940-luku	Paikallisesti merkittävä	RKY 09 300353
	H. Riihimäki / E. Illukka		MK 08 303598
	Kivi		KYM 92 300355
	Kotola I H. Riihimäki 1940-luku, Kotola II H. Riihimäki, E. Illukka 1946, Kotola III E. Illukka 1948. Kotola I ja II on rakennustaiteellinen kokonaisuus heikentynyt porrashuoneiden ja parvekkeiden muutoksissa.	OYK 96 85. - 87.	200015
		INV 82	
		KKP	
9	SILTATIE 4, KAKSI ASUINRAKENNUSTA	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1944 - 1947	Paikallisesti merkittävä	RKY 09 300540
	Antero Pernaja		MK 08
	Kivi		KYM 92
	Kahden sopusuhtaisen kerrostalon kokonaisuus.	OYK 96 5.r	
		INV 82	
		KKP	
10	SATAMAKATU 15, VR:N ASUINRAKENNUS	Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1948	Paikallisesti merkittävä	RKY 09 300053
	T. Saura		MK 08 300401
	Kivi		KYM 92
	Ilmeisesti valtion tyyppipiirustusten pohjalta valmistunut rautatieläisten asuinrakennus.	OYK 96 6.r	
		INV 82	
		KKP	

11 KOULUKATU 1, ASUINRAKENNUS, INVALIDITALO

1950 Paikallisesti merkittävä
Reino Ahjopohja

Sodanjälkeistä funkista edustava kaupunkikerrostalo.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300549
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	8.r
INV 82	
KKP	

12 GUTZEITINTIE 1, VOIMAPAPERITEHDAS

Kuva: Kauppalehti

1952 Valtakunnallisesti merkittävä
Alvar Aalto
Punatiili
Alkuperäinen paperitehtaan konehalli pääosin peittynyt uudemmalla kerrostumalla. Osa valtakunnallisesti merkittävää kokonaisuutta.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	x	300088
MK 08	88.0	100039
KYM 92	88.	306119
OYK 96		
INV 82	8.42	
KKP		

13 KYMENLAAKSONKATU 7, ASUINRAKENNUS

1953 Paikallisesti merkittävä
A.O. Bengts
Punatiili
Edustaa sodanjälkeistä ruotsalaisvaikutteista rakennuskautta. Muodostaa Kymenlaaksonkatu 9 kanssa yhtenäisen pihapiirin. Paikalla aiemmin olleet puutalot tuhoutuivat sodassa.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300283
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	17.r
INV 82	
KKP	

14 KYMENLAAKSONKATU 9, ASUINRAKENUS

1953 Paikallisesti merkittävä
A.O. Bengts
Kivi
Edustaa sodanjälkeistä ruotsalaisvaikutteista rakennuskautta. Muodostaa Kymenlaaksonkatu 7 kanssa yhtenäisen pihapiirin. Paikalla aiemmin olleet puutalot tuhoutuivat sodassa.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300284
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	18.r
INV 82	
KKP	

15 PUISTOTIE 10, ASUINRAKENNUS

1954 Paikallisesti merkittävä
T. Lindfors
Kivi
Sodan jälkeistä funkista edustava kaupunkikerrostalo. Osa Puistotien-Puutarhakadun rakennusryhmää.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	300269
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	19.r
INV 82	
KKP	

16	RUOTSINSALMENKATU 2, ASUINRAKENNUS		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1956	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300362
	A. O. Bengts		MK 08	
	Kivi		KYM 92	
	Sodan jälkeistä funkista edustava suuri kaupunkikerrostalo.		OYK 96	91.
			INV 82	
			KKP	x
17	KESKUSKATU 43, ASUINRAKENNUS		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1957	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300557
	Lauri Heinänen		MK 08	301890
	Kivi		KYM 92	
	Rapattu kaupunkikerrostalo puistomaisen pihapiirin laidalla.		OYK 96	20.r
	Tyylillisesti rakennus lähestyy 1960-luvun suunnittelun päämääriä.		INV 82	
			KKP	
18	KIRKKOKATU 16, ENT. SYP:N TALO		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1962	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300315
	Veikko Malmio		MK 08	
			KYM 92	
	Kookas asuin- ja liikerakennus Sibeliuksen puiston reunalla.		OYK 96	30.r
	Julkisivuja hallitsevat aikakaudelle tyypilliset nauhaikkunat.		INV 82	
			KKP	
19	KESKUSKATU 21, HOTELLI SEURAHUONE, ENT. STS:N TALO		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1964	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300241
	Kaija ja Heikki Sirén		MK 08	
	Kivi / kuparipelti		KYM 92	
	Kookas hotellirakennus Sibeliuksen puiston reunalla. Julkisivuja leimaavat nauhaikkunat sekä kuparipelti. Kaivokadun laajennussiipi sekä sisäänkäyntien muutokset 2006.		OYK 96	23.r
			INV 82	9.57
			KKP	
20	KYMENLAAKSONKATU 21, ASUINRAKENNUS		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1966	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300261
	Osmo Sipari		MK 08	
	Punatiili		KYM 92	
	Edustava esimerkki Osmo Siparin suunnittelemasta asuin- ja liikerakennuksesta. Merkittävä osa ns. Tuulimyllykortteleita.		OYK 96	24.r
			INV 82	
			KKP	

21 PUUTARHAKATU 22, ASUINRAKENNUS

1965 Paikallisesti merkittävä
 Osmo Sipari
 Punatiili
 Edustava esimerkki Osmo Siparin suunnittelemasta
 asuinkerrostalosta. Merkittävä osa ns. Tuulimyllykortteileita.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300262
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	25.r
INV 82	
KKP	

22 PUUTARHAKATU 24, ASUINRAKENNUS

1965 Paikallisesti merkittävä
 Osmo Sipari
 Punatiili
 Edustava esimerkki Osmo Siparin suunnittelemasta
 asuinkerrostalosta. Merkittävä osa ns. Tuulimyllykortteileita.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300259
MK 08	300260
KYM 92	
OYK 96	26.r
INV 82	
KKP	

23 MARIANKATU 14, SEURAKUNTAKESKUS

1968 Paikallisesti merkittävä
 Reino Lammin-Soila
 Betoni
 Mielenkiintoinen betonibrutalistinen seurakuntakeskuksen ja
 asuinrakennuksen luoma kokonaisuus. Seurakuntasalin
 sisäkatossa merkittävät betoniset ristikkopalkit. Matalan
 osuuden keskellä kaksi palkittua atriumpihaa.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300313
MK 08	303679
KYM 92	
OYK 96	22.r
INV 82	
KKP	

24 KOTKANKATU 10, ENT. OSUUSPANKINTALO

1971 Paikallisesti merkittävä
 Kaija ja Heikki Sirén
 Punatiili
 Jykevä punatiilinen liikerakennus. Pyöreät tiilipilarit jäsentävät
 julkisivujen nauhaikkunoita. Rakennuksen sisällä suuri
 kattoikkunoin varustettu atriumpiha, entinen pankkisali.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300295
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	27.r
INV 82	68
KKP	

25 KYMENLAAKSONKATU 14, ASUINRAKENNUS

1971 Paikallisesti merkittävä
 Kaija ja Heikki Sirén
 Punatiili
 Punatiilinen asuinkerrostalo, jonka alun perin lasitetut
 parvekkeet olivat ensimmäiset laatuaan Kotkassa.

Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
RKY 09	300296
MK 08	
KYM 92	
OYK 96	28.r
INV 82	69
KKP	

26	KIRKKOKATU 24, KOTKAN PÄÄKIRJASTO		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1978	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300393
	L. Heinänen, M Enegren		MK 08	301689
	Kivi		KYM 92	
	Jykevä kuutiomainen kirjasto- / musiikkiopistorakennus, jossa voimakkaat nauhaikkunat. Sisäänkäyntikerros graniittilaattaa, ylemmät kerrokset keraamista laattaa. Luonnonvaloa rakennukseen tuovat lukuisat pyöreät kattoikkunat.		OYK 96	
			INV 82	
			KKP	
27	KESKUSKATU 7, YRITYSTALO		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1988	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	306859
	Siren Arkkitehdit		MK 08	300351
	Kivi		KYM 92	
	Kotkan Kauppatorin ympäristöön kuuluva asuin- ja liikerakennus.		OYK 96	
			INV 82	
			KKP	
28	KIRKKOKATU 6, VALTION VIRASTOTALO		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	1994	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	306854
	K. Löfström		MK 08	300335
	Kivi / Peltikasetti		KYM 92	
	Virastotalon mielenkiintoisten pienten sisäpiha-syvennysten julkisivuja jäsentävät teräspeltikasetit sekä suuret lasipinnat.		OYK 96	
			INV 82	
			KKP	
29	SAPOKANKATU 2, KOTKA MARETARIUM		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	2002	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	300778
	Laitila Arkkitehdit		MK 08	301552
	Kivi / Vaneri		KYM 92	
	Akvaariorakennus,yksi Kotkan matkailun vetonauloista. Vanerijulkisivut. Rakennuksen olemusta hallitsee suuri sävybetonista valettu Itämeriallas.		OYK 96	
			INV 82	
			KKP	x
30	TORNATORINTIE 15, SUOMEN PUUVENEKESKUS		Aiemmat inventoinnit	Pakki nro.
	2008	Paikallisesti merkittävä	RKY 09	303145
	I. Lahdelma, R. Mahlamäki		MK 08	303146
	Teräs / kuparipelti		KYM 92	303147
	Useammasta rakennusmassasta muodostuva kokonaisuus. Hallitsevana paraabelin muotoinen osuus, jonka yhdistettyn katto- ja julkisivurakenteen pinnoitteena on käpymäisesti ladottu kuparipelti.		OYK 96	
			INV 82	
			KKP	

31 TORNATORINTIE 99, MERIKESKUS VELLAMO

2008 Paikallisesti merkittävä
I. Lahdelma, R. Mahlamäki
Teräs / alumiini
Arkkitehtonisesti erittäin korkeatasoinen arkkitehtuurikilpailun tuloksena toteutettu museorakennus Kotkan Kantasatamassa. Aallon muotoisen rakennuksen julkisivut on verhoiltu veden välkettä toisintavalla alumiini-lasi-harsolla.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	301903
MK 08	303121
KYM 92	
OYK 96	
INV 82	
KKP	x

32 VETURITALLINTIE 18, VETURITALLI

1940 Paikallisesti merkittävä
Punatiili
Punatiilinen veturitallirakennus sekä kääntöpöytä. Keskeinen sijainti Kotkansaaren sisään tulon yhteydessä. Pihapiirissä "kivikukko", eli sodanaikainen rautatieohjauskeskus.

Aiemmat inventoinnit Pakki nro.

RKY 09	304129
MK 08	47.0 304131
KYM 92	47.
OYK 96	
INV 82	
KKP	

3. MUINAISJÄÄNNÖKSET

KIIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET, ALUEET

Museovirasto, www.kartta.museoverkko.fi, 2018

Tunnus	Kohdenimi	OBJECTID
1 1000018473	Ruotsinsalmen meritaistelualue	14675
2 1000007482	Ruotsinsalmen linnoituskaupunki	8988
3 1000007732	Kotkansaari, patteri n:o 3	198064
4 1000002070	Kotkansaaren kenttäpatteri	198065
5 1000007734	Patteri Katarina	198106
6 1000007720	Pieni Varissaari, patteri n:o 5	198108
7 1000002076	Redutti Kotka	198111
8 1000022794	Katariinan kivilouhos	43445
9 1000006113	Varissaari	5942
10 1000006106	Mansikkalahti	5949
11 1000005935	Norssaari	5951
12 1000002081	Fort Elisabet	6912
13 1000002082	Fort Katarina	81478

KIIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

Museovirasto, www.kartta.museoverkko.fi, 2018

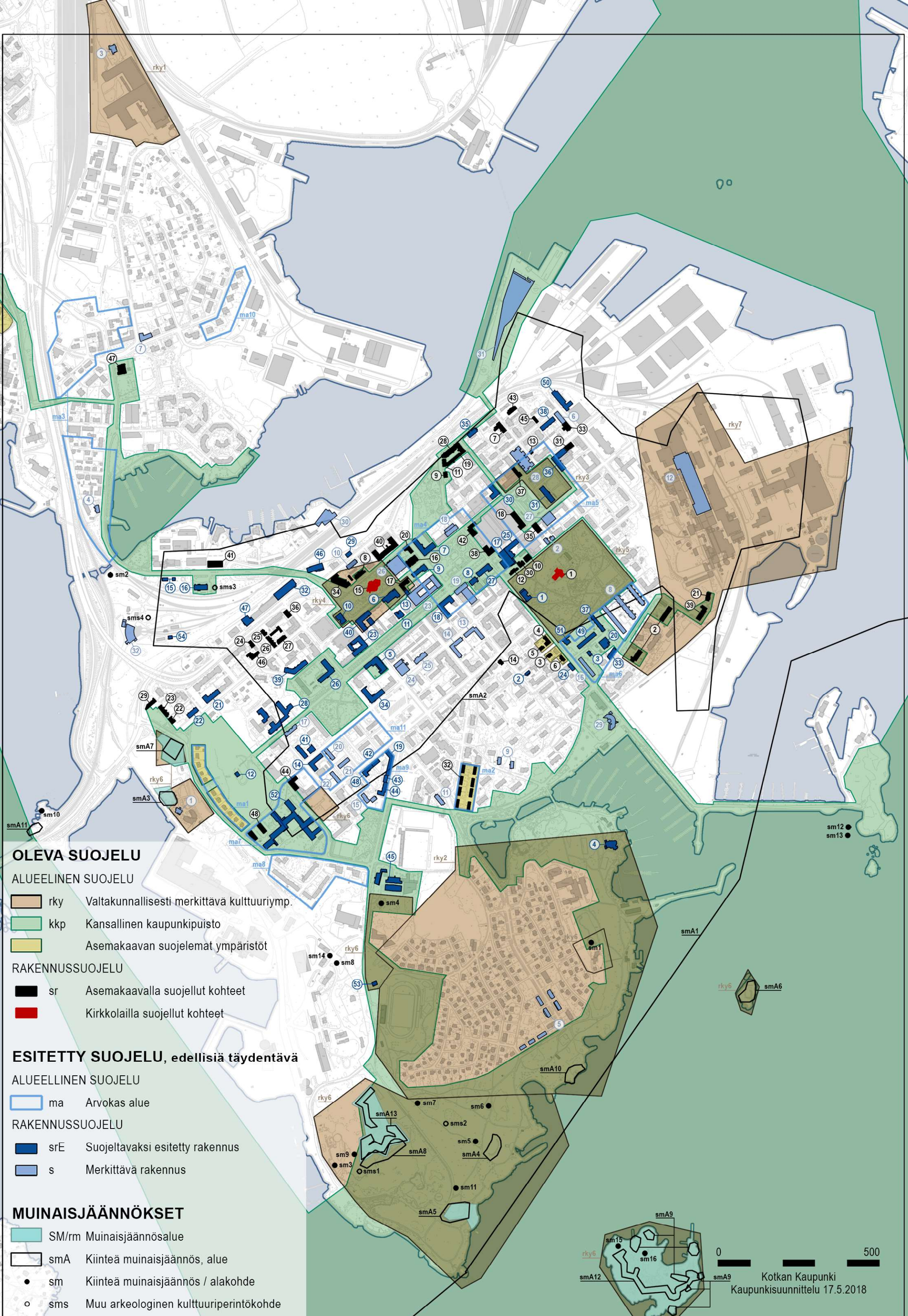
Tunnus	Kohdenimi	OBJECTID
1 1000002079	Ruotsinsalmen tunnusmajakka	15543
2 1000007730	Kivisalmen siltalinnake	18480
3 1000007735	Kotkansaari, patteri n:o 1	18485
4 1000007773	Tykistön kasarmi	18520
5 1000007774	Kotkansaari, ruutikellari n:o 82	18521
6 1000007775	Kotkansaari, ruutikellari n:o 83	18522
7 1000007776	Kotkansaari Tiilikasarmi	50787
8 1000009827	Ruotsinsalmi, Ammuskellari	19856
9 1000022807	Katariinan kalliohakkaus	50780
10 1000022808	Norssaari 2	50781
11 1000025638	Katariina, Katariinan tieriaunio	56287
12 1132	Kuusisen jaala (vedenalainen kohde)	38825
13 1119	Luotsi-Kuusinen (vedenalainen kohde)	38812

KIIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET, ALAKOhteet

Museovirasto, www.kartta.museoverkko.fi, 2018

Tunnus	Kohdenimi / alakohdenimi	OBJECTID
14 1000007773	Tykistön kasarmi / Ammuskellari	31795
15 1000002081	Fort Elisabet / Ruutikellari n:o 85	31796
16 1000002081	Fort Elisabet / Kasarmin kivijalka	31797

	Tunnus	Kohdenimi / alakohdenimi	OBJECTID
1	1000009839	Katariinan kalliokorsu	27262
2	1000022790	Katariinan kivikaivo	50760
3		Kivikukko, Kotkan rautatieasema	
4		Kivikukko, Veturitallintie	

OLEVA SUOJELU

ALUEELINEN SUOJELU

- rky Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriymp.
- kkp Kansallinen kaupunkipuisto
- Asemakaavan suojelemat ympäristöt

RAKENUSSUOJELU

- sr Asemakaavalla suojellut kohteet
- Kirkkolailla suojellut kohteet

ESITETTY SUOJELU, edellisiä täydentävä

ALUEELLINEN SUOJELU

- ma Arvokas alue

RAKENUSSUOJELU

- srE Suojeltavaksi esitetty rakennus
- s Merkittävä rakennus

MUINAISJÄÄNNÖKSET

- SM/rm Muinaisjäännösalue
- smA Kiinteä muinaisjäännös, alue
- sm Kiinteä muinaisjäännös / alakohde
- sms Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde

0 500

Kotkan Kaupunki
Kaupunkisuunnittelu 17.5.2018